

ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿੱਖ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈਏ? ■ ਐਲੰਪੈਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ 'ਚ ਕਾਸਾ ਰਾਮਦੇਵ ■ ਕੀ ਕਰਮਾਤਾਂ ਸੋਚਣ ਹਨ।

ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ, 2011 ਕੀਮਤ 15/-
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਫਾਰਟ (ਗੰਜ.) ਦਾ ਸੁਕਾਰਾ

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

www.vishesh.com

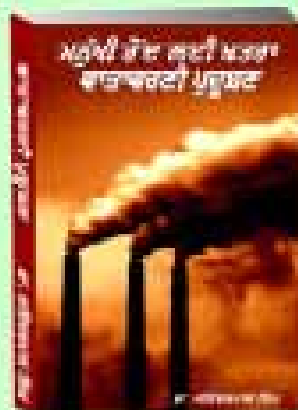
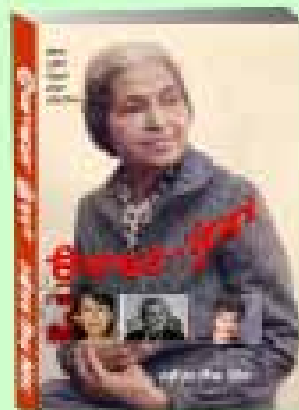
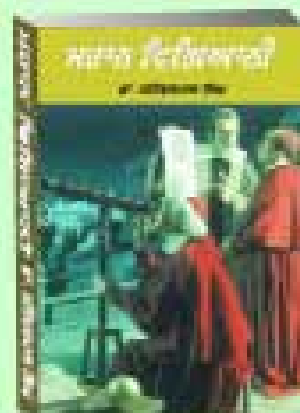
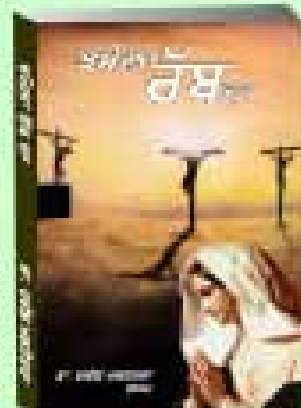
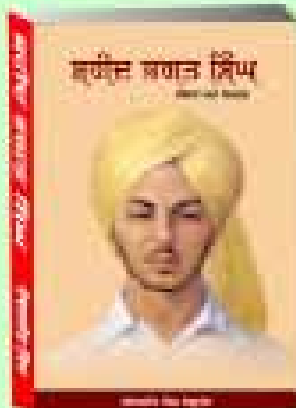
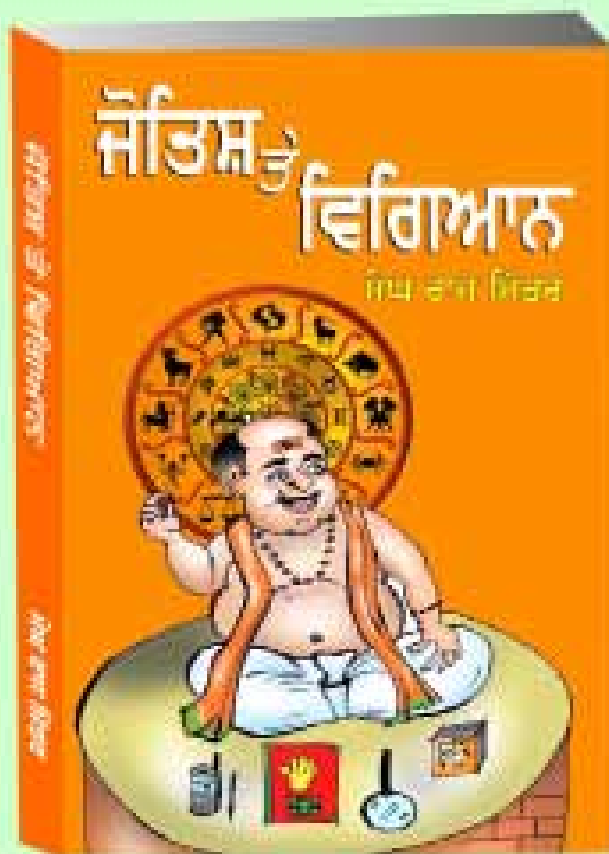
ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ

ਦਾ

ਖੁਫ਼ੀਆ ਸੰਸਾਰ

ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਵੇਂ ਖੀੜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ, ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਹੈ ਇਸਦੀ ਡੋਰ, ਅਤੇ ਕੀ ਹੈ ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦਾ ਭਵਿੱਖ। ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਵੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

◉ ਸਾਹਿੱਤਕ ◉ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ◉ ਅਗਾਧ ਵਧੂ ◉ ਹੋਲਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

Purani Sabji Mandi, K. C. Road, Barnala-148101 (Pb.)
 Ph. 01679-241744, 233244 Email : tarksheel@gmail.com
 ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਡਿੱਠ ਕਰਕੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸਾਡਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੈ : 01679-241744

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

ਸਾਲ 6, ਅੰਕ : 1

ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ, 2011

PUNPUN/2006/17457

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕ : ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘੂ

ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ : ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ

ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ : ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

- * ਮੇਘ ਰਾਜ ਰੱਲਾ
- * ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਹੰਦਿਆਇਆ
- * ਹਰਪਿੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਕੈਨੇਡਾ)
- * ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬਰਮਿੰਘਮ
- * ਸੁਖਵੀਰ ਰੈਣਾ
- * ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਡੀ.
- * ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤੀ ਐਮ. ਡੀ.
- * ਡਾ. ਪਵਿੱਤਰ ਅਮਰਗੜ੍ਹ

ਦਰ ਚੰਦਾ

ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ	80/-
ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਚੰਦਾ	150/-
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ	500/-
ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ	1000/-
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ	5000/-

ਚੰਦੇ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਤਾ :-
ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ,
ਗਲੀ ਨੰਬਰ 8, ਬਰਨਾਲਾ - 148101
(ਪੰਜਾਬ) ਫੋਨ : 01679-241744
Email : tarksheel@yahoo.com
Web site : www.tarksheel.com

ਨੋਟ : ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ
ਵੱਲੋਂ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'

ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ

ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰ:

4/2-2003 ਮਿਤੀ 2-5-2003

ਐਡੀਟਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ

ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ

ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਦ
ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ
ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪਾਵੇਲ ਤੇ ਅਮਨ ਮੇਰੇ ਦੋ ਪੋਤੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਅਮਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ “ਬਈ ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਤੇਰਾ ਸਕੂਲ ਨੇੜੇ ਕਦੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਇਹ ਆਪਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ?” ਸਕੀਮਾਂ ਅਸੀਂ ਦਾਦੇ ਪੋਤੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਹਲਕੇ ਫੁਲਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਇੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਥੇ ਟੱਪਰੀਵਾਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹਨ। ਮੈਂ ਪਾਵੇਲ ਤੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਘੁਲਣਾ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਕਦੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਝੂਟੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਮੇਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੋਤੇ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਗੈਰ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣਾ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰਾਂ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਡ ਆਦਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਇਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ।” ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਪੋਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਨਾ ਬਣ ਜਾਣ।

ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨ ਸਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਤੇ ਨਿਰਜੀਵ ਵਿਚ ਫਰਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਰ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਗੀਚੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੱਤਲੀਆਂ, ਟਿਟੈਰਿਣਿਆਂ, ਜੋਕਾਂ ਤੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਸਿਖਾਈ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਟੀ. ਵੀ. ਵੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਵਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹੜਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਹੜਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮੈਂ ਗਵਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁਆਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰੀ ਖਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਚੁਟਕਲੇ ਵੀ ਉਹ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੋਧ ਦੇਣ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਘਰ ਵਿਚਲੇ ਖਰਾਬ ਉਪਕਰਣ ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਸਮਝ ਸਕਣ। ਜਾਦੂ ਦੇ ਖੇਲ ਸਿਖਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਖਿਲੌਣ ਖੀਦ ਕੇ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਅਜਿਹਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਯਤਨ ਹਨ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਛੱਤ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਮੈਂ ਯਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਜਾਣਾ ਮੇਰਾ ਵਿਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੋਤੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਹ ਦੇ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਹੋਣ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਵਿਗਿਆਨਕ

ਸੋਚ ਦੇ

ਧਾਰਨੀ ਕਿਵੇਂ
ਬਣਾਈਏ?

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚ

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

● ਵਾਸੂ ਭਾਰਦਵਾਜ

ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਲੇਖ 'ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ' ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਵਿੱਚ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਛਪਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਖੌਤੀ ਸਾਧ ਸੰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ

ਨੂੰ ਗੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਸੂ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਸਾ ਵਿਗਿਆਨੀ “ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ” ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਾਸੂ ਭਾਰਦਵਾਜ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਾ 2006 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲੇਖ ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਬਹਿਸ ਚੱਲੀ। ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਸੂ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨਾਸਾ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਸੂ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾਸਾ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਿਖਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂਦਾ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸਨੇ ਨਾਸਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ।

ਫੇਸ ਬੁੱਕ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਬਾਰੇ ਚੱਲੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ‘ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ’ ਐਸ. ਡੀ. ਕਾਲਜ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਭੋਗ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਸ ਲਈ

ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

● ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਹੀ

ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਬਰਨਾਲੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਛੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਐਮ. ਏ. ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਸਖ਼ਸੀਅਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਵਾਖਾਨੇ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਦਿੰਦੇ। ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ “ਭੂਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ” ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਹੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ

● ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਪੀ. ਟੀ. ਸੀ. ਚੈਨਲ ਦੇ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲੀ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਓ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਦੱਸ ਸਕੋ। ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਡਾਕਟਰ ਆਰ. ਐਸ. ਖੰਡਪੁਰ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡਾ ਭਖਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਤਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਹਿਰਦ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਫਸ ਰਹੀ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੋਤਸ਼ੀ, ਸਾਧ ਤੇ ਸੰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੁੱਟ ਦੇ ਪੈਂਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਫਿਰ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੈਨਲਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੁੱਟ ਖਸ਼ੋਟ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਲੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਬਾਰੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜਾਨਣੀ ਚਾਹੀ।

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਹੀ ਮੰਦਰ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਲਈ ਲੋਕ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਿਆ ਕਰਨ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ‘ਸੋਵਨੀਰ ਸ਼ਾਪ’ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ :

ਬਗੈਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਐਸਾ।

ਬਿਨ ਖਿੜਕੀਓਂ ਦੇ ਘਰ ਜੈਸਾ।

● 100 ਨੰਬਰ

ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਰਾਜਪੁਰੇ ਵੱਲ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਰਾਇਵਰ

ਵਾਲੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਖਿੜਕੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਤਲਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਇੱਕ ਸੈਕਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਧਿਆਨ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਸ਼ ਤੈਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਦਸ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਅਗਾਂਹ ਨਿਕਲ ਆਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ 100 ਨੰਬਰ ਤੇ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 'ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ' ਗਲੀ ਨੰ : 8, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ? ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਫ਼ੋਨ ਫੀਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ 100 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਫ਼ੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੀ ਲਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਸ. ਐਮ. ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

● ਬੁੰਡਾਲਾ ਵਿਖੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੇਲਾ

ਬੁੰਡਾਲਾ ਜਲੰਧਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਫਿਲੌਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਿੰਡ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਰਜੀਤ" ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਪਿੰਡ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ, ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੇਲੇ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਵਿੰਦਰ ਦੀਵਾਨੇ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਨਾਟਕ 'ਪ੍ਰੇਤ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰ ਇਕਬਾਲ ਵਲੋਂ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਆਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੰਚਾਇਤ, ਟਰੱਸਟ ਤੇ ਸਹਿਤ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਮੈਨੂੰ 5100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਮੈਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

● ਨੰਦਨੀ ਦਾ ਕੇਸ

ਟੀ. ਵੀ. ਰਾਹੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਨਲ ਤੇ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਖੂਬੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਖੂਨ ਗਿਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਕੁੜੀ 13 ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਬੁਕਾਨਿਨ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਬੁਕਾਨਿਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਲੜਕੀ ਨੰਦਨੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ > ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ, ਖੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਖੂਨ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਏ ਬੀ ਪਾਜੇਟਿਵ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਬੁਕਾਨਿਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖੂਨ ਨੰਦਨੀ ਖੁਦ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ 27ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਬਕ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅੱਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋ ਮੁਹਾਰਤ ਪੰਜਾਬ

ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ।

● ਖੋਪੜੀਆਂ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਜਿਊਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਚੈਨਲ ਤੇ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਖੁੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੱਚ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਉਸ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਇਆ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪੂਜੀ ਜਾਂਦੀ ਖੋਪੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਪੜੀ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਫੜਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋਕ ਮੰਨਤਾਂ ਸੁੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੰਨਤਾਵਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸੱਠਵੇਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਵੀ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ।

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲੀਆ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਸ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਖੋਪੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਹ ਖੋਪੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜੀ ਨਾਲ ਲੜੀ ਜੋੜਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਪੁੱਜ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰੀਗਰ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਉਸ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਤਰਾਸ਼ਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੋਪੜੀ ਜਿਸ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ ਘੁੰਮਦੀ ਪੱਥਰੀ ਨਾਲ ਤਰਾਸ਼ੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਪੱਥਰ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸੋਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤਰਾਸ਼ਣ ਸਮੇਂ ਪਏ ਪੱਥਰੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਮਾਇਆ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਵਾਲੇ ਭੇਡ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਗਿਆ।

ਕੇਵਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਜਾਦੂ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਟ ਸੀ. ਡੀ. ਸਮੇਤ ਇਸ ਪਤੇ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਨਾਲ 2000/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1. ਖਾਲੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਰੁਮਾਲ ਗਾਇਬ ਕਰਨਾ
2. ਰੁਮਾਲ ਤੋਂ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛੜੀ ਬਣਾਉਣਾ
3. ਖਾਲੀ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਡਾਇਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ
4. ਖਾਲੀ ਬਰਤਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਜਲਾ ਕੇ ਕਬੂਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ
5. ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਣਾ
6. ਸੀ. ਡੀ. ਰੀਕਾਰਡ ਦੇ ਰੰਗ ਬਦਲਣੇ
7. ਚਮਚ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਕਰਦਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
8. ਲੜਕੀ ਤੋਂ ਸ਼ੇਰ ਬਣ ਜਾਣਾ
9. ਤਾਸ਼ ਦਾ ਪੱਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਾ
10. ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਗਾਇਬ ਕਰਨਾ
11. ਬੋਤਲ ਗਾਇਬ ਕਰਨਾ
12. ਪੈਨ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਆਰ-ਪਾਰ ਕਰਨਾ
13. ਦੁੱਧ ਗਲਾਸ

- ਅਮਰ ਇਕਬਾਲ, 95013-40005

ਸ਼ਨੀ ਦੀ ਰਹੱਸ ਕਥਾ : ਅਪਰਾਧੀ ਕੌਣ?

ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਪਰਾਧੀ ਕੌਣ? ਹੱਤਿਆ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੀ? ਚਾਹੇ ਉਹ ਸ਼ਲਾਕ ਹੋਮਜ਼ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਕੂਮਤ ਪਾਇਰੋ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਜਾਨਣ ਦੇ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਪਿਸਤੌਲ ਹੱਥ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਪੀਡ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜਦੀ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਜਸੂਸ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਹੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸੌਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਦੂਰ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਪਹੇਲੀ ਹੱਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮੌਜੂਦ ਛੱਲਿਆਂ ਜਾਂ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਹੱਸਾਂ 'ਚ ਉਲਝਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਉਲਝਣ 'ਚ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੱਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਵਜੂਦ 'ਚ ਆਏ?

ਜਿਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਇਸ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਹੈ ਬੋਲਡਰ, ਕੋਲੋਰੈਡੋ ਦੇ ਸਾਊਥ ਵੈਸਟ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਦੀ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਰਾਬਿਨ ਕੈਨਪ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਸ਼ਨੀ ਆਪਣੀ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਪੁਣਾਲੀ, ਆਪਣੇ ਛੱਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਹੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਚ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਬਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਰਚਨਾ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਉਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੀ ਸੌਰ ਮੰਡਲ 'ਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਧੀ ਚਟਾਨ ਜਾਂ ਔਧੀ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਕਈ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਆਪਸ 'ਚ ਟਕਰਾ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸਟਰਾਅਡ ਯਾਨੀ ਗ੍ਰਹਿਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਈ ਸੀ। ਜਿਸਦੇ ਪਰਿਣਾਮ 'ਚ ਬਣੇ ਮਲਬੇ ਨਾਲ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਉਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੈਨਪ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਔਧੀ ਬਰਫ਼ ਅਤੇ ਔਧੀ ਚਟਾਨ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸੱਤ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਹੁਣ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਹੀ ਬਣੇ ਹੋਣਗੇ।

ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਬਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੋਖਿਆਂ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀਆਂ ਦੀ ਰਹੱਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕੜੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ, ਸ਼ਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਗ੍ਰਹਿ, ਜੋ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਅਰਬ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਦਾ ਜੰਮਣਾ, ਜੋ ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਦਰਜਨਾਂ ਉਪ-ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਫਿਰ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਨਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਇਸ ਅਪਰਾਧ 'ਚ ਖੁਦ ਸ਼ਨੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੱਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੈਨਪ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ, “ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਰੂਤਾਆਕਰਸ਼ਣ ਨਾਲ ਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰ ਬਦਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚਟਾਨ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਲਟਕਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਫੈਲਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਗੁਰੂਤਾਆਕਰਸ਼ਣ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕੋਈ 10,000 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ, ਕੈਨਪ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਾਡਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ “ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦੇ ਕਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਫੈਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਵੇਂ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜੰਮਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂਤਾਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਰੂਪ 'ਚ ਇਹ ਗੁਰੂਤਾਆਕਰਸ਼ਣ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤਰਾਸ਼ਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਅਸਲ 'ਚ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੈਨਪ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਸ਼ਨੀ ਦੇ 62 ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੈਨਪ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਲੰਘਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

- ਪੂਜਾ ਬਾਂਸਲ

ਸਾਡੇ ਸੌਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਦੂਰ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪਹੇਲੀ ਹੱਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੌਜੂਦ ਛੱਲਿਆਂ ਜਾਂ ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ, ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਹੱਸ 'ਚ ਉਲਝਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ

ਡਾਕਟਰ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਾ. ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਡਾ. ਰਮਨ ਖੋਜੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਤਪੱਸਿਆ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸਨ। ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਅਥਾਹ ਮੋਹ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਹਨਾਂ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਜਿਹੇ ਵਕਾਰੀ ਅੱਹੁਦੇ ਨੂੰ ਤਿਆਜ਼ੀਲੀ ਦੇ ਕੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਲਗਭਗ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਆਪਣੀ ਲਗਨ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਅਦਭੁੱਤ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਸਦਕਾ ਵਿਗਿਆਨ ਜਗਤ 'ਤੇ ਛਾਏ ਰਹੇ। ਆਓ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੀਏ।

ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਦਾ ਜਨਮ 7 ਨਵੰਬਰ, 1888 ਈ: ਨੂੰ ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪ੍ਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਤ੍ਰਿਚਨਾਪਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਪਾਰਵਤੀ ਅੱਮਲ ਬੜੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੀ ਸੁਆਣੀ ਸੀ। ਰਮਨ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਦੇ ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲ ਗਏ। ਰਮਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਤ੍ਰਿਚਨਾਪਲੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਰਮਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਰੁਚੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕੰਮ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ। ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਨੇ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਏ. ਵੀ. ਐਨ. ਕਾਲਜ ਵਿਸਾਖਾਪਟਨਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਸੀ ਕਾਲਜ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ। ਬੀ. ਏ. ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਉਹਨਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲੇ। ਡਾਕਟਰ ਰਮਨ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਈ

ਦਲਜੀਤ ਰਾਏ ਕਾਲੀਆ

ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ 'ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਵਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜੂਨ 1907 ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਡਿਪਟੀ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਪਦਵੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ। ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭੁੱਖ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਥੇ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਆਸ਼ੂਤੋਸ ਮੁਕਰਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾਸ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਸਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਡਾ. ਰਮਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਰੰਗੂਨ ਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰੰਗੂਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਰੁਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਕਵੀਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮਾਰਚ 1910 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਦੀਵੀਂ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਮਦਰਾਸ ਰਹੇ। ਛੁੱਟੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਥੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਕੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਸਪੈਕਟਰੋਮੀਟਰ ਨਾਲ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ। ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਕਰਦਿਆਂ 'ਆਵਾਜ਼' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਲੰਡਨ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਫਿਲੋਸਫੀਕਲ' ਵਿੱਚ 1906 ਈ: ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਕਈ ਖੋਜ ਪੱਤਰ 'ਨੇਚਰ' ਅਤੇ 'ਫਿਜੀਕਸ ਰਿਵਿਊ' ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਪੇ। 1907 ਈ: ਵਿੱਚ ਰਮਨ ਨੇ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਮਦਰਾਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮਾਤ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

1911 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਬਣਾਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਕਲਕੱਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਮਨ ਨੇ ਫਿਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖੋਜ ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਡਾ. ਰਮਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਤ-ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਲੱਗਭਗ 30 ਮੌਲਿਕ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ।

1917 ਈ: ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਰ ਤਾਰਕ ਨਾਥ ਪਾਲਿਤ, ਡਾਕਟਰ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਆਸੂਤੋਸ਼ ਮੁਕਰਜੀ ਵਲੋਂ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਆਸੂਤੋਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਾ. ਰਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਜੀ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸਨ। ਆਸੂਤੋਸ਼ ਮੁਕਰਜੀ ਨੇ ਡਾ. ਰਮਨ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਅਹੁੱਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਮਨ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲਗਨ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਮੁਕਰਜੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਝੱਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਤਿਆਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਜਿਹੀ ਉੱਚੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਉਹ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੋਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਰਮਨ ਦੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਸੀ। ਇਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਸੁਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਪ੍ਰ. ਰਮਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕਲਕੱਤੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅੱਖੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਬੜੇ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

1921 ਈ: ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸੰਮੇਲਨ ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਰਮਨ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਰਮਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨੀਲੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਰਮਨ ਨੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਸਤੰਬਰ 1921 ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਪਰਤ ਆਏ। ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ। 1922 ਈ: ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਆਫ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ। 1924 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਦਨ ਦੀ ਰਾਇਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। 1924 ਈ: ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਮੈਥੋਮੈਟਿਕਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਫੈਲੋ ਬਣੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਮਨ ਦੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਤਜਰਬੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੇ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦੀ ਧਾਂਕ ਜੰਮ ਗਈ। 1928 ਈ: ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਥਿਊਸੀ ਤਮਗੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ। 1930 ਈ: ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੀ ਬਿਊਰਿਚ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਨਰੇਰੀ ਫੈਲੋ

ਬਣਾਇਆ।

ਡਾ. ਰਮਨ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੰਗ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਿਰਣਾਂ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਣ, ਉਸ ਰੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ 'ਰਮਨ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 1928 ਈ: ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਇਆ। ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1929 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਨਾਈਟਹੁੱਡ' ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। 1930 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ 'ਰਮਨ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਸਦਕਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਰਮਨ ਦੂਸਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਰਾਬਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਨੋਬਲ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਤਨੀਆਂ ਬੁਲਦੀਆਂ ਛੱਡ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਉਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟੇ ਰਹੇ।

1933 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਰਿਸਰਚ ਬੰਗਲੌਰ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1928 ਈ: ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਸਾਇੰਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ 1934 ਈ: ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉੱਚੇ ਉੱਚੇ ਮਾਨਾਂ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। 1941 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਦੀ ਫ੍ਰੈਂਕਲਿਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਤਮਗੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1943 ਈ: ਵਿੱਚ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਮਨ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ 1947 ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਅਤੇ 1949 ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੀਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਲਈ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੈਨਿਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1954 ਈ: ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਰਮਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਰਮਨ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ; ਮੈਲੀਕਿਊਲਰ ਡਿਫਰੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲਾਈਟ, ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਬਿਊਰੀ ਆਫ਼ ਬੋਅਡ ਸਟਰਿਗਜ ਐਂਡ ਡਿਫਰੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਐਕਸਰੇਜ, ਬਿਊਰੀ ਆਫ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਆਫ਼ ਕਰਿਸਟਲਜ਼। 1950 ਤੋਂ 1958 ਤੱਕ ਡਾ. ਰਮਨ ਧਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਲੜੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੀ ਰਹੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ 360 ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ।

ਡਾ. ਰਮਨ ਕੇਵਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੀਵਾਨੇ ਸਨ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਵੀਣਾ, ਵਾਇਲਨ, ਪਿਆਨੋ, ਮ੍ਰਿਦਗਮ ਆਦਿ ਅਣਗਿਣਤ ਸਾਜ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਲੇਖ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾ: ਰਮਨ ਦੇ 'ਰਮਨ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਖੋਜ ਉਪਰ ਹੀ ਸਮੁੱਚਾ ਅਣੂ-ਵਿਗਿਆਨ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪੱਛਮੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਹਾਨ ਸਪੂਤ 21 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਗਮ ਅਤੇ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ। ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਵੀ. ਵੀ. ਗਿਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਭਾਰਤ ਇਕ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ ਨਿਗਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।" ਭਾਰਤ

ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਡਾ. ਰਮਨ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਸਨ। ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ।" ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ 'ਰਮਨ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਸਿਧਾਂਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅਮਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਰਮਨ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ 1988 ਤੋਂ ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ 28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕੌਮੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦਿਵਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵੈਂਕਟ ਰਮਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਜ਼ੀਰਾ

ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਰੱਬ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ?

ਚਾਹੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਆਮ ਕਰਕੇ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜ, ਚੰਨ ਤਾਰੇ ਭਾਵ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਰਿਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਸਮਝ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਆਮ ਲੋਕ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ ਕਿ ਧਰਤੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਕਾਦਰ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਰੱਬ, ਭਗਵਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ "ਰੱਬ" ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤੋ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਈਏ, ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਰੱਬ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ "ਰੱਬ" ਦਾ ਕਰਤਾ ਕੌਣ?

ਇਥੇ ਆਕੇ ਜੁਆਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਰੱਬ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਰੱਬ ਦਾ ਕਰਤਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਦੋਸਤੋ ਉਹ ਹੈ "ਮਨੁੱਖ!"

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤੇ ਆਮ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਗਾਂ ਦੋਸਤੋ: ਇਕ ਕੁੱਤੀ 8-10 ਕਤੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਪਲਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੱਤੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਰਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗੱਡੀ, ਟਰੈਕਟਰ, ਟਰੱਕ ਆਦਿ ਥੱਲੇ ਕੁਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਸਾਂ 2-3 ਕਤੂਰੇ ਹੀ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਮਰਨ ਦਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਬਾਦੀ ਵੱਧਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਰਨ ਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹਨੇਰੀ, ਝੱਖੜ, ਤੂਫਾਨ, ਬਿਮਾਰੀ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਦਰ (ਰੱਬ) ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਹੈ, ਦੋਸਤੋ ਮਾਤਰ ਇਕ ਕਲਪਣਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ "ਰੱਬ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਹੈ" ਦਾ ਉਲੇਖ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਬ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਰੱਬ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ, ਮਹਿਜ ਕਲਪਣਾ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ!! ਜਾਗੋ ਦੋਸਤੋ! ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਤਿਆਗੋ ਦੋਸਤੋ!!

- ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਡਰੀਆਂ, ਫੀਲਡ ਅਫਸਰ (ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਟਰ)

ਅਰਥ-ਸਾਸ਼ਤਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਮੋਬਾ: 98886-14171

ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦਾ ਖੁਫੀਆ ਸੰਸਾਰ

ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ
ਸਰਕਾਰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਣ ਸਕਦੀ
ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ,
ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਹੈ ਇਸਦੀ ਡੋਰ,
ਅਤੇ ਕੀ ਹੈ ਇਸਦਾ ਭਵਿੱਖ।

ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਸੇਵਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਹੀ 6000 ਫੋਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਪਤ ਰੂਪ 'ਚ ਸੁਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਖੁਫੀਆ ਸੂਚੀ 'ਚ 400 ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਜੋਂ ਨਿਗੂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀਆਂ 200 ਵੱਡੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ, 50 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ, ਦੋ ਦਰਜਨ ਐਨ. ਜੀ. ਓ. ਅਤੇ ਲਗਭਗ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਦਲਾਲ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਆਪਰੇਟਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਹੁਣ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਭਾਰਤੀ

ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ, 1885 'ਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂਕਿ ਫੋਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਪਿਲਲੈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਰ ਸੰਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਵ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਾਇਰਟੈਪ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿਲਲੈ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਬਿਊਰੋ (ਆਈ. ਈ. ਬੀ.), ਵੇਤਨ ਵਿਭਾਗ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਅਨੁਰੋਧ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੇ ਲਈ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਫੋਨ ਟਾਈਪ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟਾਈਪਿੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਔਸਤਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਸੰਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ

ਵਾਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਵੇਂ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਡਾਟਾਬੇਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟਾਈਪਿੰਗ ਇੰਨੀ ਸੌਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕ ਉਪਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੇ ਵਧਦੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਚਲਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਮਹਿਕਮਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ? : ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ “ਸਰਵਜਨਕ ਅਪਾਤਕਾਲ ਜਾਂ ਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1997 'ਚ ਜਸਟਿਸ ਸਚਚਰ ਨੇ ਯਾਚਕਾ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸੱਤ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹੀ ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਰਤ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਆਈ. ਬੀ. ਈ. ਬੀ., ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ, ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ., ਡੀ. ਆਰ. ਆਈ., ਕੇਂਦਰੀ ਆਰਥਿਕ ਖੁਫੀਆ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ। ਆਈ. ਬੀ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਰੁਣ ਭਗਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਕਿ ਫੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟੇਪ ਲੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੁਫੀਆ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲੀਕ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੈ।

ਟਾਈਪ ਕੌਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ? : ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਲਿਆ

ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਵੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਸ਼ੱਕ ਜਗਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਗੈਸਟ-ਹਾਊਸ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ “ਯੂਕੋਨੀ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ” ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਡ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਖਰੀ-ਖਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਛਾਪੀ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟੇਪ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਅਵਾਜ਼ ਖਾਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਢਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਾਸੂਸਾਂ ਨੂੰ 2005 'ਚ ਸਪਾ ਨੇਤਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪ : ਹਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਲਿੱਪ ਭਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ 'ਚ, ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਚਿਵ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਲਿੱਪ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੇਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਵਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

1990 ਦੇ ਮੱਧ 'ਚ, ਆਪਰੇਟਰ ਕਾਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਐਸ. ਟੀ. ਐਫ਼) ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ 'ਚ ਇੱਕ ਟੈਲੀਕਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਦੇ ਅਕਾਰ ਦਾ ਇੰਟਰਸਪੇਸ਼ਨ ਬਾਕਸ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਚਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅੱਜ, ਸੈਲੂਲਰ ਸੇਵਾ ਉਪਲਬਧ

ਇਹ ਜਾਣ ਲਓ, ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਫ਼ੋਨ ਡਬਲ ਏਂਜੰਟ ਹੈ

ਅਪਰੇਟਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ

ਤੁਹਾਡਾ ਸੈਲਫ਼ੋਨ ਦੋ-ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਹ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ, ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਹੈਂਡਸੈੱਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸੈਲਫ਼ੋਨ 'ਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਫਿਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲ ਆਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਯੰਤਰ ਚਾਲੂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੈਲਫ਼ੋਨ ਦਾ ਆਈ. ਐਮ. ਈ. ਆਈ. ਨੰਬਰ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਰ ਗੱਲਬਾਤ ਸਗੋਂ ਐਸ. ਐਮ. ਐਸ., ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫ਼ੋਨ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹਰ ਡਾਟਾ ਉਹ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੋਬਾਇਲ ਦੇ ਆਈ. ਐਮ. ਈ. ਆਈ. ਨੰਬਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਗਲੇ ਚਰਣ 'ਚ ਚੁਪਕੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੋਵਿੰਗ ਬਿਗ ਨਾਮ ਦਾ ਸਾਫ਼ਟਵੇਅਰ ਮੋਬਾਇਲ ਨੂੰ 'ਬਗਿੰਗ' ਮਸ਼ੀਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੈਲਫ਼ੋਨ ਦੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਓਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਫ਼ੋਨ ਸਵਿੱਚ ਆਫ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੈਟਰੀ ਕੱਢ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੈਲਫ਼ੋਨ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸਦੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਬੇਰੀ ਮੈਸੇਂਜਰ ਅਤੇ ਬਿਜਨੈੱਸ ਐਂਟਰਪਰਾਈਜ਼ ਸਰਵਿਸ 'ਚ ਦਖਲ ਦੇਣ 'ਚ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਈ. ਐਮ. ਈ. ਆਈ. ਨੰਬਰ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਹੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੀ. ਈ. ਐਸ. ਅਤੇ ਬਲੈਕਬੇਰੀ ਮੈਸੇਂਜਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸਦੇ ਅਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਬਦਲਣ ਦੇ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਲਫ਼ੋਨ ਜਾਂ ਬੀ. ਈ. ਐਸ. ਸਰਵਰ 'ਚ ਯੰਤਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਲੈਕਬੇਰੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਲੈਕਬੇਰੀ 8830 ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਕੇਵਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਦਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਇੱਕ ਪੇਚ ਹੈ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ 'ਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਉਪਕਰਨ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਪਰ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਪਛਤਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ 'ਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਲੈਕਬੇਰੀ ਦੇ ਫ਼ੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਨਮਾਰਸੈਟ-4 ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਸਥਿਤ ਸਵਿੱਚ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕੋਡ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਫ਼ੋਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੜਿਆ ਗੱਲਬਾਤ ਕੋਡ ਫੋਰਮੈਟ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਡਾਟੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਇਨਮਾਰਸੈਟ-4 ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਲੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੁਣ ਵੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹੈ।

ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਕ ਐਗਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਸਰਵਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫ਼ੋਨ ਟਾਇਪ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ - ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਸਰਵਿਸਜ਼, ਡਿਜੀਟਲ ਨੈਟਵਰਕ (ਆਈ. ਐਸ. ਡੀ. ਐਨ.) ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਲਾਈਨ। ਆਈ. ਐਸ. ਡੀ. ਐਨ. ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੀਡੀਏਸ਼ਨ ਸਰਵਰ ਕਾਲ ਨੂੰ ਫੜਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਰੋਟ ਇੰਟਰਫੇਸ ਦੇ ਜਰੀਏ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਪੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇਸ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਲੀਜ਼ ਲਾਈਨ 'ਚ ਸਰਵਿਸ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਫਾਸਟ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਫਾਈਬਰ ਆਪਟਿਕ ਕੇਬਲ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਨੈਟਵਰਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਮੇਂ 'ਚ, 2 ਐਮ. ਐਮ. ਬੀ. ਪੀ. ਐਸ. ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਫਾਈਬਰ ਆਪਟਿਕ ਕੇਬਲ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਆਈ. ਐਸ. ਡੀ. ਐਨ. ਲਾਇਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਦੀ ਕਾਲ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਔਠ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਫ਼ੋਨ ਟਾਈਪ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਯਤਨ : ਧਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਟਾਇਪ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੀ ਏਜੰਟ ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐੱਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਜਤੀ ਨੇ ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟਾਟਾ ਡੁਕੋਮੋ ਦੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ 'ਚ ਕਿਸੇ ਫ਼ੋਨ ਵੀ ਫ਼ੋਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਟਾਇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਟੈਲੀਕੋਮ ਸਰਵਿਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਡੀਆ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਟਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫ਼ੋਨ ਹੀ ਟਾਇਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਟੋਨੀ ਜੇਸੁਦਾਸਨ ਰਿਲਾਇਸ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੇਤਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਜੇਸੁਦਾਸਨ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਟਾਇਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕੁੱਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ।

ਮੋਬਾਇਲ ਆਫ਼-ਦ-ਏਅਰ ਪੈਸਿਵ ਇੰਟਰਸਪੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ : ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਮੋਬਾਇਲ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟਾਈਪਿੰਗ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਲੂਲਰ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੈੱਕੜੇ ਜੀ. ਐਸ. ਐਮ. ਅਤੇ ਸੀ. ਡੀ. ਐਮ. ਏ. ਕਾਲਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਾਲਾ ਲੈਪਟਾਪ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨਲ ਐਂਟੀਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 32 ਚੈਨਲਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰਿਸੀਵਰ ਯੂਨਿਟ ਵੀ, ਇਸਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਨੀਕਲ ਰਿਸਰਚ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਈ. ਬੀ. ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਇਕਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਦੀਆਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਫ਼ੀਆ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਰੀਏ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਸੀ ਕਿ ਈ-ਮੇਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ

ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕੀ ਕਾਨੂੰਨ 2000 'ਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹੀ ਸ਼ਾਤਿਰਾਨਾ ਨੁਕਤਾ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, “ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਭੇਜੀ ਗਈ, ਉਸ 'ਤੇ ਆਈ ਹੋਈ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਡਾਟਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ” ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੇ ਚਾਹੇ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਤਰਫ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸੰਜੇ ਪਾਂਡੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਜੋੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ।”

ਸੈੱਲਫੋਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਪਰ ਵੈਬ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਖੁਫ਼ੀਆ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੇ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਈ-ਮੇਲ ਨੂੰ ਰਸਤੇ 'ਚ ਹੀ ਫੜਨ ਦੇ ਲਈ ਅਜੇ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਜੋ ਕੰਮ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰ ਦਿਓ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖੁਫ਼ੀਆਗੀਰੀ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਗੁਪਤਚਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਹਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਦਗਾਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ “ਬਲੈਕ ਹੈਟ” ਹੈਕਰ ਨੂੰ 5,000 ਰੁ: ਦੇ ਦਿਓ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਈ-ਮੇਲ ਅਕਾਊਂਟ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। 15,000 ਰੁ: 'ਚ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਤਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗਾ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਯੂਜ਼ਰ ਰਿਮੋਟ ਐਕਸੈਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟੀਮ (ਸੀ. ਈ. ਆਰ. ਟੀ.-ਆਈ. ਐਨ) ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

(ਆਸ਼ੀਸ਼ ਖੇਤਾਨ, ਭਾਵਨਾ ਵਿਜ-ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਉਨਨੀਥਨ, ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ 'ਚੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ)

ਐਲੋਪੈਥੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ 'ਚ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਯੋਗ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਈ ਐਲੋਪੈਥਿਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੁੱਪਚਾਪ ਲਖਨਊ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚੋਂ ਕਰਵਾਈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸੀਟੀ ਐਂਜੀਯੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਖਰਾਬੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਪਰ ਦਿਲ ਦੇ ਕਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਟੀ ਐਂਜੀਯੋਗ੍ਰਾਫੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ. ਸੀ. ਜੀ. ਜਾਂ ਇਕੋ 'ਚ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਰੇਡੀਓਲਾਜੀ ਵਿਭਾਗ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸੀ.ਟੀ. ਐਂਜੀਯੋਗ੍ਰਾਫੀ ਹੋਈ।

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇਰਾਦੇ - ਹਰਿਦੁਆਰ 'ਚ ਦਿਵਯ ਯੋਗ ਮੰਦਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਪੰਤਾਜਲੀ ਯੋਗ ਦੇ ਸਰਵ ਕਰਤਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯਾਦਵ ਉਰਫ਼ ਰਾਮਦੇਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਸਵਾਭੀਮਾਨ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਯੋਗ ਸ਼ਿਵਿਰ ਲਗਾਕੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਛਪਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰਾਮਦੇਵ

ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਮਦੇਵ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ-ਡੇਵ ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਧਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੋਗ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ: ਰਾਮਦੇਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਗ ਅਧਾਰਿਤ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਲੋਕਸਭਾ ਚੁਣਾਵਾਂ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ 545 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਵਾਭੀਮਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 7 ਤੋਂ 10 ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੀ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ।

ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਚੁੱਪਚਾਪ ਹੋਇਆ : ਰਾਮਦੇਵ ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਗੋਮਤੀਨਗਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ

'ਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਡਾ. ਸੋਨਕਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਈ ਸੀ. ਟੀ. ਐਂਜੀਯੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕੀਤੀ। ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਰੇਲੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੋਗ ਸ਼ਿਵਿਰ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਿਖਾਏ।

ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਈ ਲੋਕ ਅਹਿਤਿਆਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਈ. ਸੀ. ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀ. ਟੀ. ਐਂਜੀਯੋਗ੍ਰਾਫੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਈ. ਸੀ. ਜੀ. 'ਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਵੈੱਬਦੁਨੀਆਂ)

ਸੂ
ਚ
ਨਾ

ਸਾਲ 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 ਅਤੇ 2010 ਦੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਜਿਲਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਛੇ-ਛੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫਾਈਲ ਸਿਰਫ 80 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 155 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 225 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 295 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 365 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 435 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਫਾਈਲਾਂ ਵੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 01679-241744 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਬਰਾਂ

■ 2010: ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ

2010 ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਬਨਾਵਟੀ ਕੋਸ਼ਿਕਾ ਬਣਾਕੇ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਕਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਨਾਵਟੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਬਨਾਵਟੀ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਪਹਿਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਲੰਦਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਬਨਾਵਟੀ ਰਕਤ ਨਲੀ (ਰਕਤ ਧਮਨੀ) ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵੱਧਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ, ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਠੀਕ ਰਕਤ ਨਲੀ ਮਿਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਬਨਾਵਟੀ ਨਲੀ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸਾਲ ਆਕਸਫੋਰਡ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਦਿਨ ਸੰਤੁਲਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਅਸਿਪ੍ਰਨ ਦਾ ਸੇਵਨ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਦਿਨ ਅਸਿਪ੍ਰਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਇਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉਪਰ ਸਟੇਮ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਸਟੇਮ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਇਕ ਚਮਤਕਾਰੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੈਕਮਾਸਟਰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਚਮੜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲਈ ਖੂਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

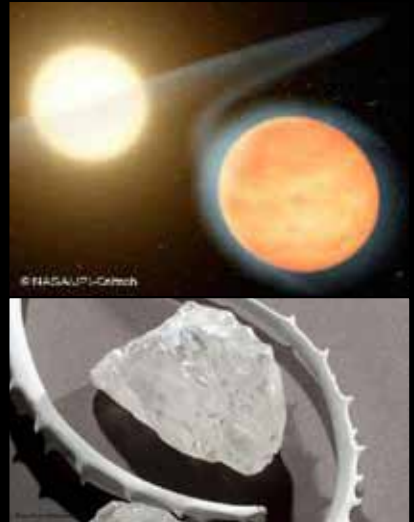
■ ਏਲੀਅਨਜ਼ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ

ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਏਲੀਅਨਜ਼ (ਦੂਸਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ) ਦੇ ਸੁਵਾਗਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਇੰਬੈਸਡਰ ਇਕ ਅਪਾਈਰਮੈਂਟ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਦੂਸਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਂ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੰਬੈਸਡਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਕੰਮ ਮਜਲਾਨ ਆਥਮੈਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਮਜਲਾਨ ਇਸਟ੍ਰੇ ਫਿਜਿਸਿਸਟ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਦੱਸੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਪਦਵੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਏਲੀਅਨਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਯੂ. ਐਨ. ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਯੂਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋ. ਰਿਚਰਜ਼ ਕਰਾਬਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਜਲਾਨ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਹੈ।

■ ਹੀਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਇਕ ਗ੍ਰਹਿ ਮਿਲਿਆ

ਕਈ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰਾਤ ਭਰੇ ਪਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹੀਰੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਛੁਪੇ ਹੀਰੇ ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ WASP - 12b ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਗ ਬੇਹੱਦ ਠੋਸ ਕਾਰਬਨ ਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ WASP-12b ਦਾ ਐਨਾ ਸੰਘਣਾ ਕਾਰਬਨ ਹੀਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਆਕਾਰ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। WASP-12b ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਗਰਮ ਵੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਇਹਦੀ ਦੂਰੀ 1,200 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਲ ਮਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਲ ਵਿਚ 9500 ਅਰਬ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਨਿੱਕੂ ਮਧੁਸੂਦਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ WASP-12b ਨੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵੀਂ ਬੁਝਾਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ? ਇਸ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਰ ਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਕਾਰਬਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਮਿਥੇਨ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਕਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਮਧੁਸੂਦਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਗ੍ਰਹਿ WASP-12b ਦੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ WASP-12b ਨਾਲ ਟੁੱਟਕੇ ਹੀ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ WASP-12b ਉਪਰ ਲੇਖ ਛਪ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੀਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਤੀ ਨਾਮਕ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵੱਧਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।

■ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ

ਭਾਰੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ 'ਚ ਵੀ ਕਾਰ ਚੱਲੇਗੀ ਬਿਨਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ, ਸੈੱਲਫੋਨ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅੱਖ ਜੋ ਦੇਖੇਗੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੇਸਬੁਕ ਖੁਦ ਹੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨੀ ਦਿਮਾਗ ਫਿਟ ਕਰ ਸਕਣ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਦੌੜਦੀ ਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਇਜ਼ਣ 'ਚ ਕਿਸੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾ ਹੀ ਟੈਕਸੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਤੇ

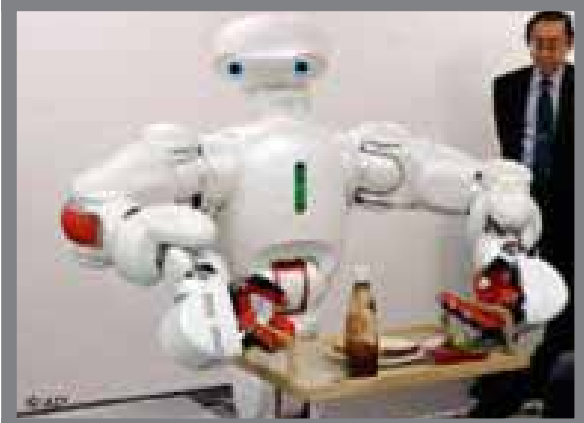
ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ।

ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਖੁੱਧੀ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਸਕਣ, ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਣਾਵਟੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਗਲ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦਿਮਾਗ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਦੋ ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਕਾਰ ਚਲਾਈ, ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਸੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੈਂਸ ਇਸ ਕਾਰ 'ਚ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਾਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਭੀੜ 'ਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਕਲੀ ਅਤੇ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸਨੇ ਖੂਬ ਫਰਾਟਾ ਮਾਰਿਆ। ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਨਸਾਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਅਚਾਨਕ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਟੇਅਰਿੰਗ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਮਸਲਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਦਖਲ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦਿਮਾਗੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ। ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਹੀਆ ਇਸ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

■ ਹੁਣ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਲਈ ਕੰਧ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ

ਇਕ ਸੀਮਿੰਟ ਨਾਲ ਰੌਸ਼ਨਦਾਨ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਟਲੀ ਦੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀਮੇਂਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਕੰਧ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਨਾਂ ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਹੀ ਆ ਸਕੇਗੀ। ਖੁਦ ਕੰਧ ਹੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਖਿੜਕੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀਮੇਂਟ ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨਦਾਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਗੁਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਸੀਮੇਂਟ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸੀਮੇਂਟ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਤਾਂ 'ਆਈਰਲਾਈਟ' ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਟੈਲਸੀਮੇਂਟ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਈਰਲਾਈਟ ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸੁਰਾਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਵੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੂਬੀਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ

ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਬਣੀ ਕੰਧ ਦੇ ਦਿਸਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਖਾਸ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਤੇ ਆਮ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀ ਬਣੀ ਕੰਧ ਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਬਾਹਰ ਧੁੱਪ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਛਣਕੇ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੀਮੇਂਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ 2 ਤੋਂ 3 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਦੇ ਗੈਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਪਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਡੇਲੀ ਮੇਲ' ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਆਈਰਲੈਂਡ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਟੈਲੀਸੀਮੇਂਟ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੇਸਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਪਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਾਂਗਹਾਈ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਕਸਪੋ ਵਿਚ ਇਟੈਲੀਅਨ ਪਵਿਲੀਅਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18 ਮੀਟਰ ਉੱਚੇ ਇਸ ਪਵਿਲੀਅਨ ਦੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ 3,774 ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੇਮੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੈਨਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 189 ਟਨ ਆਈਰਲੈਂਡ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਰ ਇਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਔਸਤਨ 50 ਸੁਰਾਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 20% ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਕਤਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੇਮੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੈਨਲਾਂ ਵਿਚ 10% ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨਰਿਕੋ ਬੋਰਗੇਰਿਲੋ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਰੇਸਿਨ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਇਹ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੀਮੇਂਟ ਆਪਟਿਕਲ ਫਾਈਬਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡਾ ਵਿਜੂਅਲ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਮੇਂਟ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਪੇਟੇਂਟ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

■ ਕੈਮਰਾ ਬਣੇਗਾ ਤੀਜੀ ਅੱਖ

ਕੀ ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ?

ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਆਇਆ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਥਿਤ ਕਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ - ਵਫਾ ਬਿਲਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਫਾ ਬਿਲਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੈਮਰਾ ਲਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਰ ਦੇ ਇਕ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕੈਮਰਾ : ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਫਾ ਬਿਲਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦ-ਪਦ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਿਲਾਲ ਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੈਮਰਾ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਾਫੀ ਦਰਦਨਾਕ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੈਮਰਾ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੈਮਰਾ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਹੁੰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਇਕ ਇੰਚ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ 24 ਘੰਟੇ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

ਇਹ ਕੈਮਰਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਿਲਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚੇਗਾ। ਇਸ ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਵੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ

ਜਾਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਕਤਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

‘ਦ ਥਰਡ ਆਈ’ : ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿਲਿਆ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਦ ਥਰਡ ਆਈ’ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਇਸਦਾ ਸਾਨਦਾਰ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਕਈ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣਗੇ।

ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ ਪਰ ਪਿੱਠ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਸੌਣ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰਲ ਫ੍ਰੈਂਡ ਫਿਲਹਾਲ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿਲਿਆ ਵਿਚ ਲੱਗੇਗੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਦਾ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੋਵੇਗਾ।

■ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੈਰੇਗਾ ਹੋਟਲ

ਮਾਸਕੋ - ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਘਰ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਭੁਚਾਲ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ। ਜੀ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਲਪਣਾ ਦਾ ਹਕੀਕਤ ਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੂਸ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਇਨਿੰਗ ਫਰਮ ਰੇਮੀਸਟੂਡੀਓ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਹੋਟਲ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹੜ੍ਹ, ਭੁਚਾਲ ਅਤੇ ਸੁਨਾਮੀ ਵਰਗੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੈੱਲ ਦੇ ਅਕਾਰ ਵਾਲੇ ‘ਹੋਟਲ ਆਰਕ’ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਜ਼ਨ

ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਹੋਟਲ ਪਾਣੀ 'ਚ ਤੈਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ-ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹੇਗਾ। ਬਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਪਾਣੀ ਫਿਲਟਰ ਹੋ ਕੇ ਪੀਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਲੱਗੇ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਵਰਗੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਾਲੇ ਹੋਟਲ ਆਰਕ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ 'ਚ ਹਰਿਆਲੀ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਟਲ 'ਚ ਸਾਫ਼ ਆਕਸੀਜਨ ਦੇ ਲਈ ਛੋਟੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਟਲ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਗੈਸਾਈਕਲੋਬਲ ਪਲਾਸਟਿਕ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਟੋ ਵਲੀਨ ਸੀਟ ਦੀ ਪਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

1. 1983 ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੇਪੜੀ ਵਿਚ 12, 261 ਮੀਟਰ ਛੇਦ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਡੂੰਘਾ ਛੇਦ ਸੀ। ਇਸ ਡੂੰਘਾਈ ਤੇ ਚਟਾਨਾਂ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 210° ਸੈਲਸੀਅਸ ਸੀ।

2. ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਥਰੀ ਗੌਰਜੇਸ ਡੈਮ ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੈਗਟਜੀ ਨਦੀ, ਚੀਨ ਤੇ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 22500 ਮੈਗਾਵਾਟ ਹੈ।

3. ਸਟਰੋਂਟੀਅਮ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਘੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਟਾਇਮ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਲਾ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ, ਕੋਲੋਰੈਡੋ, ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾ ਸਕਿੰਟ ਦਾ ਅੰਸ ਗਵਾਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ 200 ਬਿਲੀਅਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਹੀ ਟਾਇਮ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4. ਧੁਨੀ ਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਰਫਤਾਰ 20° ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੇ 344 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ, 100° ਤੇ 386 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ 1500 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਵਿਚ 6000 ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ ਹੈ।

5. ਪਲਾਜਮਾ ਮਾਦੇ ਦੀ ਚੌਥੀ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਸਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਕਰੂਰ ਨੇ ਕਰੂਕ ਟਿਊਬ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ. ਜੇ. ਟਾਮਸਨ ਨੇ 1897 ਵਿਚ ਪਲਾਜਮਾ ਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਪਲਾਜਮਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰ-ਹੀਟਡ ਸਟੇਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੈਸ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਡਿੱਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੇ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਅਣੂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਇਨਿਕ ਅਣੂਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਲਾਜਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਨਾਤਮਕ ਆਇਨ (ਪ੍ਰੋਟੋਨ) ਅਤੇ ਰਿਣਾਤਮਕ ਆਇਨ (ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨ) ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਲਾਜਮਾ ਚਾਰਜ ਰਹਿਤ (ਨਿਊਟਰਲ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪਲਾਜਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਊਨ ਬਲਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਲਾਜਮਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

6. ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਸਟੇਟ-ਬੋਸ-ਆਇਨਸਾਇਨ ਕੰਡਨ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਸੁਪਰ ਕੂਲਡ ਸਟੇਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਗੈਸ ਨੂੰ 0° ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੋਂ ਬਿਲੀਅਨ ਡਿੱਗਰੀ ਥੋਲੇ ਤੱਕ ਠੰਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਟੇਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਸ ਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਸਤਿੰਦਰ ਬੋਸ ਤੇ ਅਲਬਰਟ ਆਇਨਸਟਾਇਨ ਨੇ 1924 ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ। ਪਰ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਟੇਟ 1995 ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਟੇਟ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

■ ਸੋਲਰ ਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਰਿਕਾਰਡ

ਸਿਡਨੀ - ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਲਰ ਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜੋ 88 ਕਿ. ਮੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਦੌੜੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਲਰ ਕਾਰ ਇੰਨੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੌੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 79 ਕਿ. ਮੀ. ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ।

ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੈਲਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਾਰ ਨੂੰ 'ਸਨਿਸਵਫਟ 4ਵਾਈ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਰ ਡੇਨੀਅਲ ਫਾਈਡਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਨੀਜ ਵਰਲਡ ਬੁਕ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵੀ ਇਸਦੀ ਗਤੀ ਮਾਪਣ ਦੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

7. ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਚੁੰਬਕ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਲਿਊਰੈਸ ਬੀਰਕਲੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਚੁੰਬਕੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਚੁੰਬਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ 250,000 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ।

8. ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਪੁੰਜ 10⁵¹ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ।

9. ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ 85% ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿਚ 33% ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

10. ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਹੀਲੀਅਮ ਗੈਸ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਲਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਤਿੱਖਾਪਨ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧੁਨੀ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਹੀਲੀਅਮ ਵਿਚ, ਹਵਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

11. ਪਹਿਲਾ ਛੇ ਨੋਬਲ ਗੈਸਾਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਕ ਹੋਰ ਨੋਬਲ ਗੈਸ ਅਨਾਨਐਕਟੀਅਮ ਲੱਭੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅੰਕ 118 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ।

12. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਨੱਪਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ 'ਕਤਿਕ' ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਦੇ ਬੁਲਬੁਲਿਆਂ ਦੇ ਫੱਟਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੋੜਾ ਦੇ ਤਰਲ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਹੈ।

- ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ, ਮੋਬਾ: 99144-21388

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ' ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ, ਆਤਮਾ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਮ ਸਮਾਜ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹਨ। ਉਹ ਨਾਸਤਕ, ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਜਿਕ ਹਨ। 'ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ' ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਇੱਕ 'ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ ਲਕੀਰ ਦੇ ਫ਼ਕੀਰ ਹਨ, ਕਿਸਮਤਵਾਦੀ ਹਨ। ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਨਾਲ ਸਮਝੋਤਾ ਕਰਕੇ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੋਚਾਂ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜੀਵਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੇ।

ਤ ਰ ਕ ਸ਼ੀ ਲ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਸਮਝੋਤਾਵਾਦੀ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਭੇਤ ਖੋਲਣ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ? ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਖੰਡ ਕਰਕੇ ਵੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ਕਿਹੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੋਰੀ, ਠੱਗੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਾਖੰਡ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ?"

ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ' ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ - ਬਿਬੇਕਸ਼ੀਲਤਾ, ਬੁੱਧੀਵਾਦੀ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਸੋਚਣਾ-ਸਮਝਣਾ-ਪਰਖਦਾ ਤੇ ਜਾਚਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਹੀ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ' ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

ਮੂਲ-ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਧਾਰਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੀਏ ਕਿ 'ਕੀ ਉਹ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਜੁਆਬ 'ਹਾਂ' ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵੇ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਨਹੀਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਹੰਡਿਆਇਆ

ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਲੋਕ ਲਾਈਲੰਗ-ਪਿੱਛਲੰਗੂ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ

'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਬੌਧਿਕ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਨ-ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਰੂੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲਪਿਤ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਉੱਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ।

ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਥਾਂ ਅੱਗੇ ਗਹਿਣੇ ਧਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ "ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨੋ", ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੋ, ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ, ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਾ ਉਠਾਓ, ਕਿੰਤੂ-ਪਰੰਤੂ ਨਾ ਕਰੋ, ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ। "ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਜਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ 'ਏਕਲਵਯ' ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅੰਗੂਠਾ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬੜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ (ਕੀ, ਕਿਉਂ, ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ) ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਅੱਖਾਂ-ਮੀਟ ਕੇ, ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ, ਮੰਨ

ਲੈਣਾ ਹੀ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਗੁਣ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ, ਰੂੜੀਵਾਦੀ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ-ਪਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਿਬੇਕਸ਼ੀਲ' ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ 'ਬਿਬੇਕਹੀਣ' ਬਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੀ ਹਰੇਕ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡਾ ਅਗਿਆਨੀ-ਸਮਾਜ ਉਸਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭਰਮ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਿਆਨ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਰਗ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਕਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਨਾ ਝੱਲਣੇ ਪੈਣ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣਾ ਖੂਨ-ਪਸੀਨਾ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਵਰਗ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗ ਆਪਣੀ ਹਰੇਕ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਅਸਮਾਜਿਕ, ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਲੁੱਟ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਮੀਨਾਪਣ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਨਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਚੇ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ-ਸੱਚੇ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਅਗਿਆਨੀ, ਮਾਸੂਮ, ਭੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਖੰਡੀ, ਠੱਗ, ਬੇਈਮਾਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋਟੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣਾ। ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਨਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰ, ਡਾਕੂ, ਸਮਗਲਰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਪੰਦਾ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਛਿਪ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 'ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ' ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਪੰਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵ ਚੋਰ-ਡਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਡਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਧਰਮ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਠੱਗੀ ਦੇ ਪੰਦੇ ਨੂੰ 'ਧਰਮ' ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪੰਦੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਝੂਠੇ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੰਦੇ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਬੌਧਿਕ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਨ-ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਰੂੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲਪਿਤ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਉੱਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲਣ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਮਾਜ, ਪਰਿਵਾਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਮਿੱਤਰ-ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ

ਸਾਥ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਰੂੜੀਵਾਦੀ, ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ, ਨਿਰੋਲ ਤਰਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਕੇ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਫਲਤਾਪੂਰਣ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ 'ਤਰਕ' ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਜਾਂ ਮੱਤਾਂ ਦਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਜਾਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਭਾਸ਼ਾ, ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਕੌਮ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਉੱਠਕੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਤੰਗਦਿਲੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਵਾਲਾ' ਬਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਧਾਰਣ ਆਦਮੀ ਇੰਨਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਆਦਰਸ਼ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਮਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ, ਭਰਮਾਂ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੱਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਖੁਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ, ਤੰਤਰ-ਮੰਤਰ, ਜੋਤਿਸ਼-ਪੁੱਛਾਂ, ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਆਤਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਉਹ 'ਕਿਸਮਤ' ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਨਰ-ਜਨਮ, ਸਵਰਗ-ਨਰਕ, ਚੁਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨੀ, ਪਾਪ ਦੇ ਫਲ ਆਦਿ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟ

ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ 5 ਵੱਜੇ ਤੱਕ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ 01679-241744 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਕੇ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਜਾਂ ਮੱਤਾਂ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਅਟਕ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਜਿਗਿਆਸਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਦਸਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਤਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਬੁੱਧੀਣ ਵਿਅਕਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗ਼ੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਰੂੜੀਵਾਦੀ, ਧਾਰਮਿਕ-ਕਲਪਣਾਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ। ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬੋਧੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ, ਕੇਵਲ ਇਹ ਸਮਝਕੇ ਮੰਨਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੇਸ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮੀਂਹ ਪਵਾਉਣ ਲਈ ਇਦਰ ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਯੱਗ, ਹਵਨ ਕਰਨੇ, ਗੁੱਡੀਆਂ ਫੂਕਣੀਆਂ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਕੜਾਹੇ ਕੱਢਕੇ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ ਆਦਿ, ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਦੇ ਦੀਵਾਲੀਏਪਣ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾ ਸਮਝਕੇ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ।

ਧਾਰਮਕ-ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਬੁੱਧੀ ਤਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਹਿਣੇ ਪਈ ਹੈ। ਸਚਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੱਬੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਲੋਕ, ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ, ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਥਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਧਰਕੇ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਕੁੱਝ ਹੀ ਲੋਕ ਬਚੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਇਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਕ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਦਰ-ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਗਲੇਪਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੱਬ ਤੇ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵੀ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਸਿਆਣਿਆਂ ਜਾਂ ਪੁੱਛਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਜਾ-ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨੱਕ ਰਗੜਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੰਮ ਦਾ ਸਫਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਵੀ ਬੇਮਤਲਬ ਮੱਥੇ ਟੇਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਫਲਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵੱਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਤਣਾਉਪੂਰਨ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਰੱਬ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਭਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਵੇਂ ਹੀ ਭਟਕਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਸਵਾਰਥੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਧਰਮ-ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਸੁਹਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਾਪੀ ਅਤੇ ਕੁਕਰਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਦੁੱਧ ਧੋਤੇ' ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਪਾਪ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪਛਤਾਵੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪਾਪ ਧੋਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਕਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਕਦੇ।

ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ' ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਮਾਤ ਇਹਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਮੀਂਹ, ਹਨੇਰੀ, ਝੱਖੜ, ਜਾਂ ਗੜ੍ਹਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਸ਼ਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ, ਮਗਰਮੁੱਛ ਦੇ ਹੰਝੂ ਬਹਾ ਕੇ ਇਸਨੂੰ 'ਰੱਬ ਦੀ ਮਾਇਆ ਜਾਂ ਲੀਲ੍ਹਾ' ਕਹਿਕੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਰੱਬ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ, ਰੱਬ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਖੋਸ ਉਨਾ ਹੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਦਿਆਲੂ, ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਉਹ ਜੋ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੰਗਾ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਵੀ ਇਹੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ, ਮਿਲਣਾ ਉਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਗਵਾਨ, ਔਲਾ, ਈਸ਼ਵਰ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।' ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 'ਕਰਮ ਕਰੋ, ਫਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ' ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਆਦਮੀ ਦੀ ਅਕਲ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਜਿੰਦਾ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮ-ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦਿਨ-ਰਾਤ 'ਕਿਸਮਤ ਤੇ ਰੱਬ' ਦਾ ਹੀ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉੱਲੂ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇੱਥੇ ਖਾਸ ਵਰਣਨਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵਰਗ ਇੰਨਾ ਕਿਸਮਤਵਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਰੱਬ ਦੇ ਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਰੱਬ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲੋਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

‘ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ’ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਰਗ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭੇਦ ਹੀ ‘ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ’ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ‘ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਚਿੰਤਨ’ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ‘ਸ਼ਿਸ਼ਿਤ ਵਰਗ’ ‘ਰੱਬ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ’ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਰਮ ਰਹੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਬ ਰਹੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਬ ਰਹੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ‘ਹਰੀਹਰਨ ਪੰਜਾਰ’ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ‘ਪ੍ਰੇਲੋਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਹੀ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲੰਗੜੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਿਕ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ-ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੀੜਤ, ਦੁੱਖੀ, ਲੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ

ਦੱਬੇ, ਕੁਚਲੇ, ਮਜ਼ਲੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਨੇ ਅਤੇ ਸਮਝਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚਿੰਤਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਚਿੰਤਨ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਪ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਸਹੀ ਸੈਨਿਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚਲੇ ਸੱਚ-ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਰਾਹ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਰਚਾਂ ਵਰਗੇ ਸੱਚ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਦਾ ਰਾਹ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਲੋਕ ਇਸ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੱਟ ਰਹੇਗੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ-ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਮੀਨੇ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ‘ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੂਰਖਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ’- ਇਹ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਰਚਣਹਾਰਾ ‘ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀ ਦਿੱਤੇ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੂਜਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਖੰਡ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿਦਵਤਾ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਰੋਧ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ-ਸੁਧਾਰਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਭੀੜ ਦਾ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਚਿੰਤਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝੂਠ ਦੀ ਪੋਲ ਖੁਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ‘ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਵਿਚਾਰਾਂ’ ਨੂੰ ਸਖਤੀ

ਨਾਲ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸਾਂ ਰਚਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ-ਵਿਰੋਧੀ, ਰੱਬ ਵਿਰੋਧੀ, ਨਾਸਤਕ ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਠੱਗੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸਦਾ ਭਰਮ ਜਾਲ-ਤੋੜਨਾ ਤਾਂ ਹਰ ਸੱਚੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਸਧਾਰਣ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸੱਚ-ਝੂਠ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ-ਜਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕਿੰਨਾ ਔਢਾ ਰਾਹ ਹੈ! ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਗਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਜਨਤਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੂੰਜਪਤੀ ਹਨ; ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਧਾਰਣ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ‘ਤਰਕਸ਼ੀਲ’ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਿਉਂ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਬੋਲੀ, ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਉੱਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਜਾਤੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ-‘ਇਨਸਾਨ। ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਧਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-‘ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਸੇਵਾ’ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਲੋਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸੱਚੇ ਇਨਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਵਾਰਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਧਰਮ-ਸਥਾਨ, ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ, ਕਿਸੇ ਮੂਰਤੀ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਜੀਵ (ਗਾਂ, ਬਾਂਦਰ) ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਲੈ

ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੂਰਤੀ, ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵ-ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਹ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ, ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ, ਵਰਗੇ ਘਟੀਆ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਨੱਬੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੜਾਈਆਂ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਇਹ ਤਾਂ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ (ਮਜ਼ਹਬ) ਹੀ ਵੈਰ ਰੱਖਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਧਾਰਮਕ-ਜਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਮਤਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਲਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ, ਗੋਲੀਆਂ, ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਜਾਗ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।” ਇਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਚਾਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਜਾਗ ਗਈ, ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬਦਲ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਜੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ‘ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਰੱਬ’ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਉੱਠਾ ਹੀ ਸਰਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਚਿੰਤਨ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਪੂਰਣ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਕੀ ਹੈ? ਧਰਮੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣੀ? ਜੀਵਨ ਕੀ ਹੈ? ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਮੌਤ ਕੀ ਹੈ? ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਸਾਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਚਿੰਤਨ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ-ਚਿੰਤਨ ਸਾਨੂੰ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੀ-ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਲਝਾਉਂਦਾ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਰਹੱਸਮਈ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸਕੇ, ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਲਤ-ਸਹੀ ਦੀ ਤਮੀਜ਼ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ‘ਭਾਈ ਲਾਲੋ’ ਅਤੇ ‘ਮਲਕ ਭਾਗੋ’ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਨਿਸਚਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ, ਨਾਮ ਅਤੇ ਸੁਹਰਤ ਦੇ ਭੁੱਖੇ

ਮਲਕ-ਭਾਗੋਆਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਕਦੇ ਬੁਰੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਮਲਕ-ਭਾਗੋਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਚੂਸ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਬੁਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦੱਬਣ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ-ਪ੍ਰੀਖਣ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ, ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ, ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ‘ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ’ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੰਤਨ ਹੀ ਇੱਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ, ਸ਼ੋਸ਼ਣਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਵਾਰਥ ਰਹਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪੀੜ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਸਮਝੇ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵ-ਜਾਤੀ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਈਏ। ਇਹ ਕੰਮ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

❶ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ 80/- ❷ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ 150/- ❸ ਉਮਰ ਭਰ (15 ਸਾਲ ਲਈ) 1000/-

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ 01679 241744 ’ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਪਤਾ: ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ, ਗਲੀ ਨੰਬਰ 8, ਬਰਨਾਲਾ - 148101
Email : tarksheel@yahoo.com Web site : www.tarksheel.com

ਪਤਨੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅੱਗ

ਮੂਲ • ਸੈਲੇਂਦਰ ਸਿੰਘ • ਅਨੁਵਾਦਕ : ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੋ

ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ 3 ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਸਨ। ਗੋਇਲ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਰੰਤੂ ਸਮਾਂ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਬੀਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੰਮ ਦੇ ਬੋਝ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਨਾਲ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਬਰੇਨ ਹੈਮਰੇਜ (ਦਿਮਾਗੀ ਰਕਤ ਵਹਾਅ) ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਗਮ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਦ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੋਈ, ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਕੌਣ ਦੇਵੇਗਾ?

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਭਾਈ/ਭਰਾ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਆਦਮੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਜਦ ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਬੀਵੀ/ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਤੀ ਦੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਉੱਤੇ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਐਸ. ਕੇ. ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਦੂਸਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨਪੁਰ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਰੋਲੀ ਨੇ ਦੀਪਕ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀਪਕ ਸ਼ੁਕਲਾ Pharamcist ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਦਵਾਈ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਸੀ।

ਜਦ ਦੀਪਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੋਲੀ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਚਿਤਾ ਨੂੰ, ਅੱਗ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਰੋਲੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸੱਸ ਅਤੇ ਦਿਉਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੀਪਕ ਨੂੰ ਬਰੇਨ-ਹੈਮਰੇਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਟੁੱਟਦਾ ਢਾਂਚਾ :- ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਲਖਨਊ ਅਤੇ ਕਾਨਪੁਰ ਦੀਆਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੂਰ ਤਕ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਸਦੀ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਮਰਦ/ਆਦਮੀ ਹੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਖ

ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰੀ ਪਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਤਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ 1-2 ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਮਰਨ ਦੇ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਰੂਣ ਲਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਭਰੂਣ ਲਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਦੇ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਦੇਸੀ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਜਾਨ ਤਕ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਨਾਨੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਵੀ ਲੱਗ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੋਢਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ : ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦੇਣਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਰਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਿਰਿਆਕਰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਲਗਭਗ 9 ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਅਤੇ 5 ਸੌ ਰੁਪਏ ਕਰਮਕਾਂਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਦੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਉੱਤੇ ਅੱਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ, ਬਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖਰਚ ਵੀ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਰਚ ਦੂਰੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ, ਨਾਸਤਾ, ਲੰਚ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਤਨ ਇਕ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਵਿੱਚ 10 ਤੋਂ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੋਢਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖ਼ਤਮ

ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਰਮਕਾਂਡ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਬਟਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਦ ਮਰਨ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ।

ਆਖਿਰਕਾਰ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਨਾਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਚੁਕਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਡਿਆਂ ਦਾ ਮਾਇਆ ਜਾਲ : ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਇਆਜਾਲ ਪੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਲਈ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਵੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਬਦਬੇ/ਰੋਗ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧਰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਡੰਬਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਤੱਕ

ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇਹ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਧਨ (ਰੋਕ; ਮਨ੍ਹਾਹੀ) ਬਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਦਮੀ ਇਹਨਾਂ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਦ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੰਧੂਰ, ਮੰਗਲਸੂਤਰ ਅਤੇ ਬਿਛਿਆ (ਪੈਰ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਦਾ ਛੱਲਾ) ਨੂੰ ਪਹਿਨੇ, ਪਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਤੱਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਉਂਜ ਕਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾ ਰੂਪ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਹੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆ ਹਨ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮੱਕੜਜਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਨਵਾਰ ਸਾਹਿਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਰਸ ਸਲਿਲ' ਨਵੰਬਰ (ਪਹਿਲਾ) 2009।

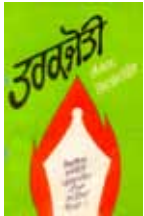
ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਰੜਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਇਹੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚਣੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਰੜਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ, ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤੇ ਫਾਸ਼ੀ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਆਇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਉਤਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (ਪੰਜਾਬ ਦੂਸਰੀ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ 2010 ਅਤੇ ਦਾ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਦੂਸਰੀ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2010 ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 295 ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 295-ਏ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਨਮ, ਜਾਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ, ਨਸਲੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸੋਧ ਜਿਥੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਥੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣਾ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੈਂਚੀ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਬਣੀ ਰਹੇ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਨਾਪਾਕ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵਰਨ ਜਾਤੀ ਦਾਬੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵੀ ਬਣਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੈਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਫਾਸ਼ੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੋਕ ਰਾਇ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸਾਡਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੈ : 01679-241744, 233244

*** ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ**

...ਤੇ ਦੇਵ ਪੁਸ਼ ਹਾਰ ਗਏ/ਅਬਰਾਹਮ ਕਾਵੂਰ 25/-

ਦੇਵ, ਦੈਂਤ ਤੇ ਰੂਹਾਂ/ਅਬਰਾਹਮ ਟੀ. ਕਾਵੂਰ 30/-

ਪ੍ਰੇਤ, ਆਤਮਾ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਤੇ ਕਸਰਾਂ/ਕਵੂਰ 40/-

ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਫ਼ਾਜ਼/ਡਾ.ਅਬਰਾਹਮ ਟੀ ਕਵੂਰ 50/-

ਰੋਸ਼ਨੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਤਰਕਬਾਣੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਤਰਕਜੋਤੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਿਵੇਂ?/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 30/-

ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਪਰਾਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-

ਪੈੜ ਜੋ ਕਾਫ਼ਲਾ ਬਣੀ (ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ)/ਮਿੱਤਰ 50/-

ਮਾਓ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ/ਸੰਘਾ. ਮਿੱਤਰ 20/-

ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ 30/-

ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਤਰਕ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ/ਮਿੱਤਰ 30/-

ਸ਼ੋਕਾ ਨਵਿਰਤੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-

ਬੇਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-

ਜੋਤਿਸ਼ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ/ਮਨਜੀਤ ਬੋਪਾਰਾਏ 20/-

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 15/-

ਚੁਨੀਆਂ ਭੂਤ ਇੰਜ ਭਜਾਏ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 15/-

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

ਰੱਬਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤੀ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 40/-

ਰੱਬ ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ?/ਰਾਜਾ ਰਾਮ 20/-

ਕਿਹੜਾ ਗੁਰੂ, ਕਿਹੜੀ ਮੁਕਤੀ?/ਰਾਜਾ ਰਾਮ 40/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਕਾਂ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 60/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਨਹੇ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 60/-

ਫਿਰ ਸੁਲਹੇ ਨਾ ਚੰਗਿਆੜੀ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 40/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਰਸ਼ਨ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 30/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 30/-

ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਹੱਸ/ਜ਼ਮਜ਼ ਰਾਡੀ 150/-

ਸਤਯੁੱਗ ਤੋਂ ਕਲਯੁੱਗ ਤੱਕ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 20/-

ਨੀਲੀ ਛਤਰੀ/ਅਮਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ 30/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਾਰਤਾ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ 80/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਬੋਲੀਆ/ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ 25/-

ਜੋਤਿਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ/ਡਾ. ਆਰ. ਜੇ ਸਿੰਘ 30/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ/ਅਮਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ 30/-

ਗੋੜ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ/ਗੁਰਚਰਨ ਨੂਰਪੁਰ 30/-

ਕੀ ਝੂਠ ਕੀ ਸੱਚ/ਗੁਰਚਰਨ ਨੂਰਪੁਰ 40/-

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 30/-

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਗਾੜੀ/ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ 50/-

ਦਰਸ਼ਨ ਪਰੰਪਰਾ/ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬੱਲ 50/-

ਇੰਗਰਸੋਲ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਬਚਨ/ਸੰਘਾ. ਅਮਿੱਤ 40/-

ਵਾਸਤੁ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੌਰਾ ਝੂਠ/ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਪੌਲਾ 40/-

ਆਤਮਾ ਮੁੜਜਨਮ ਤੇ ਅਦਾਲਤ/ਸੀਮਾ ਸਬਲੋਕ 40/-

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਚ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 30/-

ਤਰਕਵਾਰਤਾ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 50/-

ਧੁਖਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦਾ ਸੰਵਾਦ /ਮੀਤ ਖੱਟੜਾ 20/-

ਦੁਪਹੀ ਕਸਰ/ਸਰਬਜੀਤ ਉੱਖਲਾ 40/-

ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਬਾਬਾ/ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ 30/-

ਨਾਸਟੋਡਰਮਸ ਬੇਨਕਾਬ/ਜੇਮਜ਼ ਰੇਡੀ 150/-

ਕੇਵੁਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ?/ਐਂਡਮੋਰੁਕ 35/-

ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ/ਡਾ. ਦੀਪਤੀ 20/-

ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ 30/-

ਰਜਨੀਸ਼ ਬੇਨਕਾਬ/ਡਾ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ 30/-

ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ?/ਗਰੀਨ ਇੰਗਰਸੋਲ 10/-

ਕਸਰਾਂ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-

ਧਰਮ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ/ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ 50/-

ਬੋਦੀ ਵਾਲੇ ਤਾਰੇ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-

ਜੋਤਿਸ਼ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 50/-

ਝਮੇਲਾ ਰੱਬ ਦਾ/ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ 50/-

*** ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼**

ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਕੀ, ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ??/ਤਲਵਾਰ 10/-

ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ/ਟੀ. ਐਸ. ਰਾਓ 25/-

ਹਿਪਨੋਟਿਜ਼ਮ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖੀਏ?/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

*** ਜਾਦੂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ**

ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-

ਸਟੇਜ ਦੇ ਜਾਦੂ/ਨਰਿੰਦਰ 30/-

ਨੰਨੂ ਜਾਦੂਗਰ/ਨਰਿੰਦਰ 20/-

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤਾਂ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?/ਮਿੱਤਰ 20/-

ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 40/-

ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਦੂਗਰ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿਗਿਆਨ/ਬੀ. ਪ੍ਰੇਮਾਨੰਦ 25/-

ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-

ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਗਣਿਤਕ ਉਲਝਣਾਂ 50/-

*** ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਕਣ-ਕਣ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 15/-

ਮਾਓ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤੱਕ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 10/-

ਮਨੋਰੰਜਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 20/-

ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 20/-

ਖੇਡ ਖੇਡ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨ/ਬਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 20/-

ਜੰਗ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੱਚ/ਅਮਰਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ 20/-

ਫ਼ਸਲਾਂ ਕਹਿਣ ਕਹਾਣੀ/ਦੇਵਿੰਦਰ ਮੇਵਾੜੀ 30/-

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 30/-

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 50/-

ਸਾਡਾ ਦੋਸਤ ਵਿਗਿਆਨ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 50/-

ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰਹੱਸ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ 50/-

ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ/ਅਮਨ ਰਣਜੀਤ 30/-

ਗੁਹਿਣਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 30/-

ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ/ਰਸਲ 40/-

ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀਏ/ਬਲਜਿੰਦਰਪਾਲ 30/-

ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ/ਗਗਨਦੀਪ ਝਨੇਰ 30/-

ਵਿਗਿਆਨ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨ/ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ 15/-

ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 70/-

ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਅਦਭੁੱਤ ਦੁਨੀਆਂ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 80/-

ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ 80/-

*** ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦਤ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ/ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ 50/-

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ, ਇਸ ਭਰਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ 50/-

ਪੈਂਗਬਰ ਮੁਸਾ ਤੇ ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ/ਫਰਾਇਡ 40/-

ਸਭਿਅਤਾ ਵਰ ਕਿ ਸਰਾਪ/ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ 50/-

ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 50/-

ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਾਜ/ਐਲ. ਐਚ. ਮੋਰਗਨ 150/-

ਜੀਵ ਦੀ ਉਤਪਤੀ/ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਨ 150/-

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਤਪਤੀ/ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਨ 100/-

ਮਨੁੱਖ ਮਹਾਂਬਲੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ 100/-

*** ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਸਾਹਿਤ**

ਸੁਗਰ ਰੋਗ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਕੋਸਰ/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਏਡਜ਼/ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ	10/-
ਉਦਾਸੀ ਰੋਗ/ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ	10/-
ਮਿਰਗੀ ਰੋਗ/ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ	10/-
ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	30/-
ਤੰਦਰੁਸਤ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀਏ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	30/-
ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	25/-
ਸਿਹਤ ਫੁਲਵਾੜੀ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	50/-

ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਿੱਲੋਂ	10/-
ਔਰਤ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ/ਡਾ. ਮੋਹਨ	30/-
ਸੁਖਾਵੇਂ ਪਿਆਰ ਸਬੰਧ/ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ	30/-
ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਚਿਾਰਗ/ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	60/-
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ	100/-
ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ	100/-
ਆਉ ਸੋਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣੀਏ/ਡਾ. ਮੋਹਨ	30/-
ਫੈਲ ਰਹੀ ਮਹੰਮਾਰੀ ਏਡਜ਼/ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ	40/-
ਬਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ/ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਰਨਾਲਾ	30/-
ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਇਕ ਨਿਆਮਤ ਹੈ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ	100/-

*** ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਤਾਬਾਂ**

ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ/ਭਗਤ ਸਿੰਘ	5/-
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਚਾਰ/ਸਾਵਲਾ ਰਾਮ	10/-
ਸ਼ਹੀਦ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਜ਼ਾਦ / ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ	10/-
ਸ਼ਹੀਦ ਰਾਜਗੁਰੂ / ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ	10/-
ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ/ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਧੂ	10/-
ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ/ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ	10/-
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ/ਕਮਲੇਸ਼ ਮੋਹਨ	10/-
ਗਾਂਧੀ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੱਕ/ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ	10/-
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਾਸਤਿਕਤਾ/ਅਮਰਜੀਤ ਸੂਫੀ	20/-
ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ/ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਸਾਸਤਰੀ	30/-
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਵਿਰਸਾਤ/ਭਗਵਾਨ, ਸਦਾਸਿਵ	40/-
ਕਿੱਸਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ/ਪ੍ਰੋ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ	40/-
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਡਾਇਰੀ/ਸੰਤਯਮ ਵਰਮਾ	60/-
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ/ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ	50/-
ਸਾਮਰਾਜੀ ਪੈਂਸ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ/ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ	300/-
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ	50/-
ਇਨਕਲਾਬ (ihtBh Fjhd Grs f;zx)	80/-
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ/ਕੰਵਰਜੀਤ	60/-

* ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਾਵਲ	
ਪਰਬਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮੌਤ (ਨਾਵਲ)/ਅਨਿਲ ਵਾਰਵੇ	15/-
ਤੋਤੋਚਾਨ (ਨਾਵਲ)/ਤੇਤਸੁਕੋ ਤਰੇਯਾਗੀ	20/-
ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਜਾਗੇ (ਨਾਵਲ)/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ	20/-
ਚਮਕਦਾਰ ਲਾਲ ਸਿਤਾਰਾ (ਨਾਵਲ)/ਲੀ ਸਿਨਤੀਅਨ	20/-
ਮੱਛੀ ਤੇ ਪਾਣੀ (ਚੀਨੀ ਨਾਵਲ)/ਚੈਨ ਤੈਂਗ ਕੀ	20/-
ਜੇ ਹਰੇ ਨਹੀਂ (ਨਾਵਲ)/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ	300/-
ਜੰਗਲਨਾਮਾ/ਸਤਨਾਮ	60/-
ਬਾਲ ਸਿਪਾਹੀ (ਚੀਨੀ ਨਾਵਲ)/ਸ਼ੀ ਕੁਆਂਗ ਯਾਓ	30/-
ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ/ਮਹਾਂਸ਼ਵੇਤਾ ਦੇਵੀ	30/-
ਸੱਚ ਦਾ ਝੰਡਾ/ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੜਪਿੰਡੀਆ	20/-
ਪਵਿੱਤਰ ਸੂਲੀ/ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੜਪਿੰਡੀਆ	20/-
ਤਾਰੀਖ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗੀ/ਕੁੱਕੜਪਿੰਡੀਆ	20/-
ਤਾਰੀਖ ਰੋ ਨਾ ਸਕੀ/ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੜਪਿੰਡੀਆ	20/-
ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ/ਜੁਲੀਅਸ ਫੀਚਕ	50/-
ਨੀਲੇ ਪੱਤਰੇ/ਇਮਾਨੁਅਲ ਕਜ਼ਾਕੋਵਿਚ	50/-
* ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ	
ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਗੀਤ	20/-
ਪਾਸ਼ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ/ਅਵਤਾਰ ਪਾਸ਼	40/-
ਗੁੰਜ ਬਗਾਵਤ ਦੀ/ਜਸਦੇਵ ਲਲਤੋਂ	80/-
ਉੱਠੋ ਨੌਜਵਾਨੋਂ/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰਪਾਲ	30/-
ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਬੁਕਲ 'ਚੋਂ (ਗੀਤ)/ਮਿੰਦਰਪਾਲ ਭੱਟਲ	30/-
ਅੱਜ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ/ਦਰਸ਼ਨ ਭੋਤਨਾ	25/-
ਸੂਹੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਯਾਰ ਜੈਮਲ ਪੱਡਾ/ਤਜਿੰਦਰ	50/-
ਨਕਸਲੀ ਸ਼ਹੀਦ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ	50/-
ਛੱਲਾਂ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ/ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਲਤੋਂ	30/-

*** ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਾਰਤਕ**

ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼/ਨੌਜਵਾਨ ਦਸਤਾ	30/-
ਸੂਹੀ ਸਵੇਰ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ	30/-
ਮਿਥਿਹਾਸ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦ	30/-
ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ	80/-
ਕਲਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਨਕਸਲੀ ਸਰੋਕਾਰ/ਪ੍ਰਵਾਨਾ	40/-
ਇਨਕਲਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੁਨਿਹਰੀਪੰਨੇ	50/-
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ/ਪਰਵਾਨਾ	40/-
ਰੂਸੀ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ 'ਲਾਖੀ'/ਅਨੰਤ ਚੋਖਵ	20/-
ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ/ਫਰੈਡਰਿਕ ਡਗਲਸ	20/-
ਪ੍ਰੋ. ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਲੇਖ	60/-
ਗੁਲਾਮੀ ਵਾਲੀ ਜੂਨ ਬੁਰੀ/ਗੁਰਚਰਨ ਜੈਤੋਂ	50/-
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ	20/-
ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਉ/ਸਵੈ ਸਾਚੀ	20/-
* ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ	
ਜੀਵਨ ਸੰਗਰਾਮ/ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਣਾ	30/-
ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਮਾਉਂ/ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਨੱਤ	150/-
ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ/ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ	30/-
ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਲੌਗੋਵਾਲੀਆ	20/-
ਦੇਸ਼ ਭਗਤ-ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਮਕ/ਬਲਵੀਰ	20/-
ਡਾਇਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ/ਪ੍ਰੋ. ਵੈਚੈਚ	50/-
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ/ਬਲਬੀਰ ਲੌਗੋਵਾਲ	50/-
ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ/ਬਲਵੀਰ ਪਰਵਾਨਾ	30/-
ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਯੋਧਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤਰਕ	50/-
ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ	300/-
ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਦੂਲਾ ਸਿੰਘ/ਜਰਨੈਲ ਅੱਚਰਵਾਲ	30/-
ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੋਧਾ ਮੈਡਮ ਕਾਮਾ/ਸੂਫੀ ਅਮਰਜੀਤ	40/-
ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਾਗਰ : ਪਾਸ਼/ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	400/-
ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼/ਦਰਸ਼ਨ ਖਟਕੜ	200/-
ਜੋਸ਼ਫ ਸਟਾਲਿਨ	50/-
ਉਕਾਬਣ ਕੁੰਜਾਂ/ਨਛੱਤਰ ਗਿੱਲ	100/-
* ਹੋਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ	
ਤਾਮਿਲ ਗੁਰਿਲਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ/ਹਰਜਿੰਦਰ	50/-
ਕੁਠਾਲਾ ਕਾਂਡ/ਬਲਵੀਰ ਚੰਦ ਲੌਗੋਵਾਲ	10/-
ਸੰਗਰਾਮੀ ਪਿੰਡ/ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅੱਚਰਵਾਲ	60/-
ਕਿਉਬਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ/ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੀਤ ਟਿਵਾਣਾ	70/-
ਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖ਼ਤ/ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ	30/-
ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਇਰਾਕ ਜੰਗ/ਬਲਜਿੰਦਰ	20/-
ਸਮਕਾਲ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ/ਬਲਵਿੰਦਰ	70/-
ਜਿੱਤਾਂਗੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ/ਮਣੀਮਾਲਾ	50/-
ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ/ਮੇਰੀ ਟਾਈਲਰ	80/-
ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ/ਇੰਦਰਜੀਤ ਨੰਦਨ	40/-
ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੌਮੀਅਤ ਤੇ ਜ਼ਰੋਈ ਸਵਾਲ/ ਬਰਸਟ	50/-
ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਦੇ ਫੁੱਲ/ਐਦਤਾ ਮਾਰਿਸ	65/-
ਗਾਥਾ ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ/ਦੇਸ ਰਾਜ ਫ਼ਾਜਲੀ	30/-

*** ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਗੁਲੀਵਰ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ/ਜੋਨਾਥਨ ਸਵਿਫਟ 15/-
 ਮਾਲਵਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ/ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ 30/-
 ਬਾਲ ਚਿਰਾਗੁ/ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ 15/-
 ਸੁਨਿਹਰੀ ਭਵਿੱਖ/ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ 25/-
 ਸੀਰਤ ਨਾਮਾ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 25/-
 ਗਨੇਰੀਆਂ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 40/-
 ਆ ਜਾ ਮੇਰਾ/ਸੁਲੱਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 30/-
 ਲੋੜ ਕਾਢ ਦੀ ਮਾਂ/ਸੁਲੱਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 20/-
 ਖੰਡ ਖਿਡਾਉਣੇ/ਸੁਲੱਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 20/-
 ਮੋਟੇ ਆਂਟੀ/ਸੁਲੱਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 30/-
 ਜਲਵਾ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ/ਸੁਲੱਖਣ ਮੀਤ 20/-
 ਮੇਰਾ ਸਕੂਲ/ਤਰਸੇਮ ਮਹਿਤ 30/-
 ਜੈਜੀਨਾਮਾ/ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ 30/-
 ਮੇਰਾ ਬਸਤਾ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 ਕਾਵਿ ਪਹਾੜੇ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 20/-
 ਘਰ ਦੀ ਰੋਣਕ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 ਸਾਡੇ ਦੋਸ਼ਭਗਤ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 c[ZbK tor/ pZu/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 50/-
 ਨਮੋਲੀਆਂ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 30/-
 ਬੱਚੇ ਮੁਨ ਦੇ ਸੱਚੇ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ 50/-
 ਹੀਰੇ ਪੁੱਤਰ ਮਾਵਾਂ ਦੇ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 ਸਾਡਾ ਸਕੂਲ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 50/-
 ਮਾਸਮ/ਨਵਰਾਹੀ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 40/-
 ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨ/ਪ੍ਰੋ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਚਾਹਲ 50/-
 ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ/ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ 30/-
 ਆਉ ਕਰੀਏ ਪੜ੍ਹਾਈ/ਕੰਚਨ 50/-

*** ਟੈਕਨੀਕਲ**

ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਸੀ.ਪੀ.ਕੰਬੋਜ 50/-
 ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?/ਇੰਜ.ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ 50/-
 ਪੰਜਾਬ ਵਸੀਕਾ ਨਵੀਸੀ 250/-
 ਜਮੀਨ ਦੀ ਪੇਮਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ ਜਾਣਕਾਰੀ 150/-
 ਕਚਹਿਰੀ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼ 150/-
 ਮਸਤਾਨਾ ਮੋਟਰ ਮਿਸਤਰੀ/ਪੇਮ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ 40/-
 ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਕਿਵੇਂ ਜਾਈਏ/ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਜਤੂਰੀ 40/-
 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ/ਪ੍ਰੋ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ 70/-
 ਅਮਰੀਕਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਈਏ/ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਜਤੂਰੀ 50/-
 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਿਵੇਂ 80/-
 ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ 20/-
 ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ 20/-
 ਕੰਪਿਊਟਰ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ 20/-
 ਰੋਬੋਟ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ 20/-
 ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ/ਸੀ.ਪੀ. ਕੰਬੋਜ 20/-
 ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ-2005 20/-
 ਆਉ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ/ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ 50/-
 ਜਨਰਲ ਨਾਲਿਜ/ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਾਰਵਲ 50/-
 ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਰੋਚਿਕ ਕਹਾਣੀ/ਪ੍ਰੀਤ 60/-

*** ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਐਮ. ਡੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਅਜੋਕਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬੋਨਕਾਬ 50/-
 ਸਾਮਰਾਜੀ ਝੱਖੜ 80/-
 ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ 70/-
 ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੋਕਾਂ 100/-
 ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ 100/-
 ਕਿਵੇਂ ਕੁੜੇ ਤੁਣੇ ਪਾਲਿ 100/-
 ਜੰਜੀਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨਕਸ਼ 100/-
 ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਦੁਰਪ੍ਰਭਾਵ 100/-
 ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨਤਕਸ਼ 100/-
 ਪੰਜੀਵਾਦ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਜਰੂਰੀ 100/-
 ਕੋਟਿਹਰੇ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤੀ 100/-
 ਦਾਗੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਇਕ 100/-

200 ਰੁਪੈ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਿਗਵਾਉਣ 'ਤੇ ਡਾਕ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ

ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਤੇ ਮਹਿਰਾਈ 100/-
 ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ/ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ 100/-

*** ਪ੍ਰੋ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਆਜ਼ਾਦ ਔਰਤ 50/-
 ਆਦਮ ਜਾਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ 70/-
 ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਰਸਾ 70/-
 ਵਾਰ ਮਲੂਰ ਦੀ ਮਹਲਾ 9 ਅਤੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ 100/-
 ਵਾਰ ਮਾਝ ਅਤੇ ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ 100/-

*** ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ**

ਤੁਾਬੇ ਦਾ ਰੋਗ 20/-
 ਮੱਤ ਦਰ ਮੱਤ 30/-
 ਬੰਦ ਗੁਲੀ ਦੇ ਬਸ਼ਿਦੇ 30/-
 ਰੱਤਾ ਥੋਹ 30/-
 ਘਰਕੀਣ 30/-
 ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੁੱਲ 30/-
 ਅਰਥਾਤ 30/-
 ਇਤਫਾਕ 30/-
 ਜੁਆਬ ਦੇਹ ਕੌਣ 30/-
 ਤੁਰਦਿਆਂ ਤੁਰਦਿਆਂ 30/-
 ਮਲਵਈ ਸਭਿਆਚਾਰ 30/-
 ਪੰਜਾਬੀ ਦਿੱਖ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ 30/-
 ਫਲੋਰੰਸੀ ਦੇ ਫੁੱਲ 25/-
 ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੰਗਾਤ 50/-

*** ਨਾਵਲ**

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗ/ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ 15/-
 ਕਰਜ਼ਈ ਸੁਪਨੇ/ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ 25/-
 ਕੋਲਿਆਂ ਦੇ ਦਲਾਲ/ਕੌਰ ਚੰਦ ਰਾਹੀ 20/-
 ਵਾ ਵਰੋਲੇ/ਬੀਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ 25/-
 ਵਿੰਗ ਤੜਿਗੇ ਰਾਹ/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 40/-
 ਸ਼ਰੀਕ/ਨਫ਼ਤ ਝੂਟੀਕਾ 30/-
 ਕਾਤਿਲ ਕੌਣ (ਜਸੂਸੀ ਨਾਵਲ)/ਰਮਨਪਾਲ ਰਿਸ਼ੀ 20/-
 ਇੱਕ ਸੀ ਸਰੀਫ਼/ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦ 20/-
 ...ਤੇ ਲਹੂ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿੰਗ/ਡਾ. ਬਿੱਲੂ ਰਾਏਸਰ 30/-
 ਮਰਜ਼ੀਵੜਾ/ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ 150/-
 ਗਲੀ ਨੰ: 4/ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ 50/-
 ਰਾਹੁਕੇਤੂ/ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ 40/-
 ਪਾਪੀ/ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ 20/-
 ਸਰਕਲ/ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿਰਜੀ 30/-
 ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ/ਧਰਮਿੰਦਰ ਬਾਵਾ 50/-
 ਬੁਲਦੇ ਸ਼ਿਵਿਆਂ ਦਾ ਸੋਕ/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ 100/-
 ਕੌਣ ਜਿੱਤਿਆ/ਹਰਚੰਦ ਗਿੱਲ ਮਿਆਣੀ 30/-
 ਪਿੱਪਲ ਵਾਲਾ ਮੋੜ/ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 40/-
 ਜੱਟ ਦੀ ਜੂਨ/ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ 20/-
 ਰੂਪ ਦੇ ਰੰਗ/ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ 40/-
 ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤਕ/ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 30/-
 ਚਿਹਰੇ/ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ 100/-
 ਵੈਰਨ ਵਲਾਇਤ 50/-
 ਅਰਥੀਅਨ/ਰਾਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ 100/-

*** ਗਾਥੇ ਵਿਅੰਗ**

ਡੰਗ ਅਤੇ ਚੋਭਾਂ/ਕੁਲਵੰਤ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ 10/-
 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਦੇ/ਕੁਲਵੰਤ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ 10/-
 ਮੋਰੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ/ਕੁਲਵੰਤ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ 20/-
 ਟੋਟਕੇ ਭੰਡਾਂ ਦੇ/ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ 40/-
 ਹੋਰ ਫਿਰ/ਨਿਰੰਜਨ ਸ਼ਰਮਾ 30/-
 ਚੱਲ ਗਿਆ ਤੀਰ ਨਹੀਂ ਤੁੱਕਾ/ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 20/-
 ਰੋਵਤੁ ਜਾਇ ਸੁ ਹਸੈ/ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਗਿਆਨੀ 15/-
 ਮੁਸਲਾ ਲਟਕ ਗਿਆ/ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ 40/-
 ਹੱਸ ਪੈਥੀ/ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ 30/-

*** ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ**
 ਮੇਰੀ ਡੈਨਮਾਰਕ ਫੇਰੀ/ਕੇ. ਐਲ. ਗੋਇਲ 20/-
 ਮੇਰੀ ਧਰਤੀ ਮੇਰੇ ਲੋਕ(ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ)/ਰਾਮ ਮੂਰਤ 25/-
 ਪ੍ਰਿਠਕਰਮਾ (ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ) 15/-
 ਗੌਤਮ ਦੀ ਗੋਦ (ਨਿਪਾਲ ਯਾਤਰਾ) 15/-
 ਪਤਾਲ (ਅਮਰੀਕਾ ਕਨੈਡਾ ਯਾਤਰਾ) 30/-
 ਦੀਰਾ ਟਾਵਰ (ਡੂਬਈ ਯਾਤਰਾ)/ਰਾਮ ਮੂਰਤ ਸਿੰਘ 30/-
 ਪੁਰਬੀ ਬੁਰਾ (ਸਿੰਘਪੁਰ ਯਾਤਰਾ)/ਰਾਮ ਮੂਰਤ ਸਿੰਘ 30/-
 ਪ੍ਰੋਥਰ ਬੋਲਦੇ ਹਨ/ਰਾਮ ਮੂਰਤ ਸਿੰਘ 40/-
 ਬੇਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕ/ਮੋਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ 40/-
 ਧਰਤੀ ਦੇ ਆਰ ਪੁਰ /ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ 30/-
 ਵੱਖਰੀ ਧਰਤੀ ਵੱਖਰੇ ਲੋਕ/ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ 30/-
 ਮੇਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ/ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 30/-
 ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਨਾ ਰੱਜੀਆਂ/ਨਿਰਪਾਲ ਜਲਾਲਦੀਵਾਲ 30/-
 ਸੁਨਹਰੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ/ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ 30/-

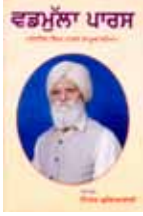
*** ਜੀਵਨੀਆਂ**
 ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਤੱਕ/ਭੋਰਾ 100/-
 ਵਡਮੁੱਲਾ ਪਾਰਸ/ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 50/-
 ਧਰਤੀ ਪੁੱਤਰ/ਵਿਜੇ ਬੰਬੋਲੀ 50/-
 ਠਰੀ ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਗੀਤ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 30/-
 ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਦਾ ਗਾਇਕੀ ਸਫ਼ਰ 30/-
 ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਦਾ ਜਾਬਾਜ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 50/-
 ਜਿੰਨੀ ਰਾਗੀ ਮੈਂ ਤੁਰਿਆ/ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ 50/-
 ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ/ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 30/-
 ਟੁਸੇ ਦੀ ਟਹਿਕ/ਸ੍ਰੀ. ਮਾਰਕੰਡਾ 150/-
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਗੀ ਫੁੱਲ/ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ 50/-
 ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰਪੁਰ/ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ 60/-

ਭਾਈ ਰੂਪ ਚੰਦ ਜੀ/ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ 100/-
 ਹਰਨਾਮੇ ਦਾਸ ਸਹਿਰਾਈ/ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 50/-
 ਸਤਰੰਗੀ ਸਿਆਸਤ/ਜਗਸੀਰ ਪੰਥੀ 50/-
 ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸ਼ੱਕਰ ਗੰਜ/ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੀਤ ਟਿਵਾਣਾ 50/-
 ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਚਾਨਣ ਦੀ ਲੋਅ-ਡਾ. ਰਮੇਸ਼/ਰਣਜੀਤ 150/-
 ਭਾਈ ਰੂਪ ਚੰਦ/ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ 100/-
 ਝੱਖੜਾਂ 'ਚ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ/ਰਣਜੀਤ ਪ੍ਰੀਤ 100/-
 ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ/ਸਵਰਣ ਟਹਿਣਾ 150/-

ਜੀਵਨੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ/ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ 125/-
 ਹਰਦਿਆਲੋਂ ਚੰਦ ਜੈਦਕਾ/ਤੱਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀਨਾ 100/-
*** ਕੁਟੋਸ਼ਨਾਂ**
 ਵਿਚਾਰ ਦਰਸ਼ਨ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 30/-
 ਕਤਰਾ ਕਤਰਾ ਸਮੁੰਦਰ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 40/-
 ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 40/-
 ਜੀਵਨ ਸੋਝੀ 30/-

*** ਨਾਟਕ**
 ਸੱਤੀ ਵੀਹੀਂ ਸੌਂ/ਪ੍ਰੋ. ਸਰਬਜੀਤ 20/-
 ਸੁਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ/ਜੋਗੇ ਭੰਗਲ 15/-
 ਸੀਤਾਇਣ/ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੈਨੀ 20/-
 ਗਾਥਾ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ/ਹਰਨੇਕ ਚੌਧਰੀ 40/-
 ਸਜਾ ਸੱਚ ਨੂੰ/ਬਾਰੂ ਸਤੁਵਰਗ 20/-
 ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੰਗ ਮੈਂ ਤੇ/ਗੁਰਚਰਨ ਚਪਰਚੜੀ 50/-

*** ਸੱਭਿਆਚਾਰ/ਕਵੀਸ਼ਰੀ**
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਜ਼/ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੋਰਾ 60/-
 ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ/ਮਾਲੜੀ 30/-
 ਮਾਡਰਨ ਜੁਗਨੀ/ਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ 30/-
 ਮੇਰੀ ਮਿਟੀ ਮੇਰੇ ਲੋਕ-ਪਿੰਡ ਖੁੰਡੀ ਕੁਲਾਂ/ਰਾਮਸਰੂਪ 30/-
 ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਮਾਰਤੰਡਾ/ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੱਧਨੀ ਵਾਲੋਂ 600/-
 ਸਿੱਖੀ ਕਾਵਿ/ਬਾਬੂ ਰਜਬ ਅਲੀ 280/-
 ਬਾਬੂ ਰਜਬ ਅਲੀ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ 200/-
*** ਕਹਾਣੀਆਂ**
 ਕਣੀਆਂ/ਰਾਮ ਮੂਰਤ ਸਿੰਘ 10/-
 ਕਿਉੜੇ ਦੀ ਮਹਿਕ/ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ 20/-

ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਫੋਨ ਰਾਗੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾਓ

ਨਿਰਾਲਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ 30/-
 ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਖਾਲੀ ਪੰਨੇ/ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ 30/-
 ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਸੰਤਾਪ (ਅਮਰੀਕੀ ਕਹਾਣੀਆਂ) 50/-
 ਅਣਗੋਲੇ ਆਦਮੀ/ਗੁਰਮੇਲ ਮਡਾਹੜ 30/-
 ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸੀ/ਗੁਰਮੇਲ ਮਡਾਹੜ 30/-
 ਜਾਗਦੇ ਲੋਕ/ਗੁਰਮੇਲ ਮਡਾਹੜ 30/-
 ਧਰਤੀ ਲਹੂ ਲਹਾਣ/ਗੁਰਮੇਲ ਮਡਾਹੜ 30/-
 ਜੰਗ ਜਾਗੀ ਹੈ/ਗੁਰਮੇਲ ਮਡਾਹੜ 30/-
 ਵਿਵਰਜਿਤ ਪੁਸਤਕ/ਸੁਲਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 30/-
 ਕੇਸੂ ਦੀ ਟਹਿਕ/ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂਰ 30/-
 ਅੰਗਰੇਜ਼/ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ 25/-
 ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ/ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ 50/-
 ਮਿਲਿ ਕੈ ਕਰਗ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ 50/-
 ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਲਾਸਾਂ/ਸੁਲਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 30/-
 ਦਾਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣ/ਸੁਲਖਣ ਮੀਤ (ਪ੍ਰੋ.) 30/-
 ਸੁਵਣੀ ਸੁਣੀ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਜਸਵੰਤ ਅਗਿਆਨੀ 20/-
 ਨਰਕ ਕੁੰਡ/ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ 15/-
 ਢੁਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰ/ਡੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ 50/-
 ਅੱਲ੍ਹੇ ਜ਼ਖ਼ਮ/ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ 20/-
 ਬਦਲਦੀ ਸੋਚ/ਅਮਨ ਰਣਜੀਤ 10/-
 ਲੱਪ ਚਿਣਗਾਂ ਦੀ/ਸ਼ਿਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ 50/-
 ਕਾਗੀ ਵੱਢ/ਜੋਗੇ ਭੰਗਲ 50/-
 ਚਿੜੀਆਂ/ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮਾ ਪੱਟਰ 30/-
 ਲੇਖਾ/ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਹਾਲੀਵਾਲ 30/-
 ਪੰਖ ਪੰਜਰਾ ਦੇ ਪਰਵਾਸ/ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ 100/-
 ਅਮਰ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 50/-
 ਸਿਲਤ/ਸੁਰਿੰਦਰ ਬਰਾੜ 50/-
 ਆਦਿ ਅੰਤ/ਅਮਰ ਕੋਮਲ 100/-
 ਚੁੱਪ ਦੇ ਬੋਲ/ਭੁਪਿੰਦਰ 'ਜੈਤੋ 30/-
 ਅਸੀਂ ਤੁਸੀਂ/ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ 50/-
 ਸੋਨ ਮਿਰਗ ਦੀ ਵਾਰਤਾ/ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ 50/-
 ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ/ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਜੰਬਰ 50/-
 ਖਰੀਆਂ ਖਰੀਆਂ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 50/-
 ਹਾਰੀ ਜੰਗ ਦਾ ਨਾਇਕ/ਗੁਰਚਰਨ ਨੂਰਪੁਰ 30/-
 ਘੋੜੇ ਵਾਲਾ ਚੌਕ/ਅਮਰੀਕ ਤਲਵੰਡੀ 50/-
 ਗਮਾਂ ਦੀ ਪੰਡ/ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 50/-
 ਵਿਲਕਦੀ ਗਰੀਬੀ/ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 50/-
 ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ/ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ 70/-
 ਰਹਿਮਤੇ /ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 125 /-
 ਪਾਰੇ /ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 125 /-
 ਓਪਰਾ ਖੰਤ /ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ 100 /-
 ਪੁੱਛੋਂ ਹੇਠਲੀ ਔਗ /ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ 120 /-
 ਐੜ ਮਾਰੇ ਰੁੱਖ/ਨਛੱਤਰ ਗਿਲ 120/-

ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਹੁਣ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਗੀਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਸਾਡੇ ਨੰਬਰ ਹਨ :

01679-241744, 233244
ਨੋਟ : 200 ਰੁਪੈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ 'ਤੇ ਹੁਣ ਡਾਕ ਖਰਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ।

ਸ਼ੰਕਾ ਨਵਿਰਤੀ....?

ਸੁਆਲ : ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਤੜਾਗੀ ਕਿਉਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਜੁਆਬ : ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੱਕ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੇਚ, ਤਬੀਤ ਤੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਦੋ ਘੁੰਗਰੂ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੰਨੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਪੇਟ ਤੇ ਪੱਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਧਾਗਾ ਜਿਹਾ ਬੰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਤੜਾਗੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੜਾਗੀ ਬਚਪਨ ਦੇ 3-4 ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੜਾਗੀ ਪਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਚ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਹਾ ਪਹਿਨਣ ਨਾਲ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਤਬੀਤ ਇਸ ਤੜਾਗੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੁਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਲੋਹਾ ਤੇ ਤਬੀਤ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਬੱਚੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ। ਤੜਾਗੀ ਪਵਾਉਣ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੜਾਗੀ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਹਰਮੇਸ਼ ਜਿੰਦਲ ਡੀਨੀਵਾਲੀਆ

ਸੁਆਲ : ਸੂਰਜ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਵੱਡਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

ਜੁਆਬ : ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੂਰਜ ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮੀ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਮਨੋਭਰਮ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਦੀ ਫੋਟੋ ਸਵੇਰੇ, ਸ਼ਾਮ ਜਾਂ ਦੁਪਿਹਰੇ ਖਿੱਚੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗਾ। ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਵੇਖਦੀ ਅੱਖ ਲਈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਇਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਇੱਕ ਭਰਮ ਹੈ ਸੂਰਜ ਸਵੇਰੇ, ਸ਼ਾਮ ਤੇ ਦੁਪਿਹਰੇ ਇਕੋ ਆਕਾਰ ਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ

ਸਵਾਲ : ਰੂਹ ਕੀ ਹੈ?

ਜੁਆਬ : ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਰਬਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਰੂਹ ਜਾਂ ਚੇਤਨਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਹ, ਚੇਤਨਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੱਤਭੇਦ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਹੀ ਮੱਤਭੇਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਗਿਣਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ, ਚੇਤਨਤਾ ਜਾਂ ਰੂਹ, ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਣ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਰੌੜਾਂ

ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਰਕਤ, ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰੀਰ ਨਿਰਜਿੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤੇਜਾ ਸਿਧ ਰੱਤਾ

ਸੁਆਲ : ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਨ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਉਭਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਜੁਆਬ : ਜੇ ਉੱਭਰੇ ਹੋਏ ਕੰਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਨਹੀਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੁਣਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੇਲੋੜੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਦੋ ਬਟਨਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਪੁੰਨੀ, ਉਭਰੇ ਹੋਏ ਕੰਨ ਆਦਿ ਬੇਲੋੜੇ ਅੰਗ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਬੇਲੋੜੇ ਹਨ।

ਭੋਲਾ ਸਿਧ

ਸੁਆਲ : ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਜੁਆਬ : ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਪੁੰਨੀ ਤਰੰਗਾਂ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਤਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਜਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਨੋਟ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕੈਲੰਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਮਕ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੁਆਲ : ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੀਵਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੈੱਲ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੈਂਨਕਰੀਆਸ ਦੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸੈੱਲ ਮੁੜ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸੈੱਲਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਂਕਰੀਆਸ ਇੰਸੂਲੀਨ ਨਾਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸੂਗਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਹਾਰਮੋਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਸੂਗਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਪੈਂਨਕਰੀਆਸ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਇੰਸੂਲੀਨ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

**‘ਸ਼ੰਕਾ ਨਵਿਰਤੀ’ ਕਾਲਮ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੋ :**
ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਗਲੀ ਨੰ. 8, ਕੇ.ਸੀ. ਰੋਡ, ਬਰਨਾਲਾ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ “ਮੇਘ ਰਾਜ ਸਿੱਤਲ” ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ “ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ-ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਦੁਨੀਆ” ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਚੁੰਬਕੀ ਬਲ, ਗੁਰੂਤਾ-ਆਕਰਸ਼ਣ ਆਦਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪ ਲੱਗੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਆਦਿ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਮਨ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਬਾਬੇ ਪੁੱਛਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਹ ਸਭ ਪਾਖੰਡ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਬਾਰੇ “ਜਿੰਦੀ ਪੇਂਟਰ” ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਪਾਖੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਤੇ ਇੱਕ ਪੰਨਾ ਸ਼ੰਕਾ ਨਵਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ! ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਦੁਨੀਆ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਵਾ ਹੈ ਪਰ ਦਿਸਦੀ ਨਹੀਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਯੋਗ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਬਾਰੂਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

- ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਗੂ ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ - ਬਾਜੇਵਾਲਾ, ਜਿਲ੍ਹਾ - ਮਾਨਸਾ। ਮੋਬਾ: 81461-57763

ਪ੍ਰ- 1. ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ।

ਉੱਤਰ : ਧਰਤੀ ਲਗਭਗ 460 ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਰਜ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਸੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਹ ਠੰਡਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਲਗਭਗ 350 ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੈੱਲੀ ਜੀਵ ਅਮੀਬਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਗਏ। ਲਗਭਗ 40 ਕੁ ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ। 20 ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਇਨਾਸੌਰ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਤੋਂ 4-5 ਕਰੋੜ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਂਦਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦਾ ਮਨੁੱਖ ਕਰੋੜ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਆ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰ- 2. ਸੂਰਜ, ਧਰਤੀ, ਚੰਦਰਮਾ, ਗ੍ਰਹਿ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉੱਤਰ : ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਜ, ਚੰਦਰਮਾ ਤੇ ਤਾਰੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ

ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਸਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਘੁੰਮਣ ਗਤੀ ਕਾਰਨ ਸੰਤੁਲਤ ਹਨ।

ਪ੍ਰ- 3. ਇਨਸਾਨ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੱਧਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਨਸਾਨ ਵਿਚਲੇ ਤੱਤ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਸਿੱਟੀ, ਅਗਨੀ ਆਦਿ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਸਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਭਟਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂ ਇਨਸਾਨ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ 'ਚ ਆਤਮਾ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਖਾਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸੈੱਲ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਹੋਰ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰ- 4. ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

ਉੱਤਰ : ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪੱਥ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰ- 5. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਰਾਸ਼ੀਫਲ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋ?

ਉੱਤਰ : ਮੈਂ ਰਾਸ਼ੀਫਲ 'ਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਪ੍ਰ- 6. ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਸ਼ੀਫਲ 'ਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਟੀ. ਵੀ. ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ?

ਉੱਤਰ : ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ 'ਚ ਫਸੇ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਵੱਸੋ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰ- 8. ਕੁਦਰਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਵਿਸ਼ਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤਾਰੇ, ਸੂਰਜ, ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ, ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਕੁਦਰਤ ਹੈ।

ਪਹੁੰਚਣਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਕਦੇ ਉਹ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਰਦੇ,
ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਲੱਖ ਪਈਆਂ ਆਵਣ, ਐਵੇਂ ਹੋਕੇ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ।
ਅੰਬਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਉਤੇ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ,
ਉਹ ਮੌਸਮ ਚੰਗੇਰੇ ਦਾ, ਕਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
ਜੋ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਘੋਗੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਉਣੇ ਨੇ ਮੌਤੀ, ਉਹ ਭੁਭਣੇ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ।
ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਲਈ ਮਰਦਾ, ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਦੀਆਂ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋੜ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਧਰਦੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗਲ 'ਚ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਣਜ ਹੈ ਝੂਠਾ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਚ ਹੈ ਪੱਲੇ, ਕਦੇ ਉਹ ਪਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਪਰਦੇ।
ਖੂਨ ਲਾਕੇ ਚੀਚੀ 'ਤੇ, ਕਈ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਾਉਂਦੇ ਨੇ,
'ਬੀਰ' ਮੁੱਲ ਵੱਟਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ ਲਈ ਮਰਦੇ॥

- ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੀਰ, ਬੀਰ ਖੁਰਦ (ਮਾਨਸਾ)

ਮੋਬਾ: 98725-50222

● ਲਸਣ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾ ਇਲਾਜ

ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਇਨਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਦਿਲ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਸਣ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲਸਣ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਸਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ

ਲਸਣ ਦਾ ਤੇਲ ਦਿਲ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ੂਗਰ (ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼) ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰਟ ਡਿਜੀਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਲਸਣ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

● ਕਲਪਣਾ 'ਚ ਖਾਓ, ਸੱਚ 'ਚ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾਓ

ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ 'ਚ ਚਾਕਲੇਟ ਖਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚੋ ਖਾ ਲਈ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਖਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੋਟਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਮੋਟੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਪਤਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸੋਚਣਾ ਸਰੀਰ 'ਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਾਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਸੁੰਘਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਦੇਖਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਕੈਰੀ ਮੋਰਵੇਜ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਨਸਾਨ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉਨੀ ਘੱਟ ਉਸਨੂੰ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਐਂਡ ਡਿਜੀਜਨ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਰਵੇਜ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ, ਇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ 33 ਸਿੱਕੇ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ 'ਚ ਪਾ ਦੇਣ। ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ 30 ਸਿੱਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ 'ਚ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਐਮ ਐਂਡ ਕੈਂਡੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਤੀਸਰੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ 'ਚ ਪਾਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ 30 ਕੈਂਡੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨਾਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਡੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਬਾਊਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਉਸ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੈਂਡੀਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਡੀ ਖਾਣ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੇਸਗੋਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨਾ ਸੱਚ 'ਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚ....

ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤੀ
ਬਲਵੀਰ ਬਾਸੀ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

● ਮਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਹਾਰਮੋਨ

ਅਕਸਰ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸਦੀ ਇਕ ਠੋਸ ਵਜ੍ਹਾ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਲੱਭ ਲਈ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਡਲ ਹਾਰਮੋਨ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਮਮਤਾ ਭਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮਾਉਂਟ ਸੀਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਇਕ ਖੋਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਕਸਟੋਸਿਨ ਹਾਰਮੋਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਆਕਸਟੋਸਿਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੇਨੀਫਰ ਬਾਟਰਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਹਾਰਮੋਨ ਦੇ ਮੈਟਰਨਲ ਵਿਵਹਾਰ ਉਪਰ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਪਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਟਰਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕੈਮੀਕਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

● ਸਿਕਰੀ ਕੀ ਹੈ

ਸਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕ ਐਕਸਪਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡੈਂਡਰਫ਼ ਜਾਂ ਸਿਕਰੀ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਂਪੂਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਸਿਕਰੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰੋਗ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਠੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾ. ਐਸ. ਰੰਗਨਾਥਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਕਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੈਂਪੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਖੂਬ ਪੈਸਾ ਕਮਾਇਆ ਹੈ।

ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਡ੍ਰਮੋਟੋਲੋਜੀ ਦੇ ਹੈੱਡ ਡਾ. ਐਚ. ਕੇ. ਆਰ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੈਂਪੂ ਸਿਕਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸੈਂਪੂ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਕਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਐਂਟੀ ਡੈਂਡਰਫ਼ ਸੈਂਪੂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਸੇ ਸਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਡੈਂਡਰਫ਼? : ਮਾਹਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਕਰੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਮਰੀ ਹੋਈ ਚਮੜੀ ਜਾਂ ਡੈਂਡ ਸਿਕਰੀ ਦੀ ਪਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਿਕਰੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੁਰਾਣੀ ਪਰਤ ਨਿਕਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੈਂਡਰਫ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ : ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੈਂਡਰਫ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਇਸਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ ਜਾਂ ਮੌਸਮ ਦਾ ਬਦਲਾਵ।

ਸਿਰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖੋ : ਮਾਹਿਰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਂਪੂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੈਂਡਰਫ਼ ਨਾਲ ਗੰਜਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ : ਮਾਹਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ ਕਿ ਡੈਂਡਰਫ਼ ਨਾਲ ਬਾਲ ਝੜਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਲ ਝੜਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

● **5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗਾ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਇਲਾਜ**
ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਜੁਗਤ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਮਰਦ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੰਸੂਲਿਨ ਬਣਨ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਕ ਅਨੋਖੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦੀ ਜਾਰਜਟਾਊਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੰਸੂਲਿਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਇਹ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਜੀਵਨ ਭਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਿਟਾਮਿਨਾਂ, ਗ੍ਰੇਬ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਟੈਸਟਕਲ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਮ ਜਾਂ ਮਾਸਟਰ ਸੈੱਲ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਟਾ ਆਇਜ਼ਲੋਟ ਸੈੱਲ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜ ਹਫ਼ਤੇ ਲੱਗੇ।

ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਆਬੀਟਿਕ (ਸ਼ੂਗਰ) ਵਾਲੇ ਚੂਹਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਚੂਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇੰਸੂਲਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਣਨ ਲੱਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਵੇਂ ਸੈੱਲ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਾ. ਇਆਨ ਗੈਲੀਕਾਨੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟਕਲ ਸੈੱਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਖੋਜ ਵਿਚ ਟੈਸਟਕਲ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟਾਈਪ 1 ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਦਾ ਮਕਸਦ ਟਾਈਪ 1 ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲੱਭਣਾ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਟਾਈਪ 2 ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਟਾਈਪ 1 ਸ਼ੂਗਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਇੰਸੂਲਿਨ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਸੂਲਿਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ੂਗਰ ਨੂੰ ਅਨਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।

ਟਾਈਪ 2 ਸ਼ੂਗਰ 40 ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਾ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਇੰਸੂਲਿਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

● ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਚਮਤਕਾਰ, ਬਨਾਵਟੀ ਕਿਡਨੀ ਤਿਆਰ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਨਕਲੀ ਕਿਡਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਫਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਚਮਤਕਾਰ ਜਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਲੀਡਰ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਹੈ - ਸ਼ੁਭੋ ਰਾਇਆ।

ਸ਼ੁਭੋ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਡਨੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਇਜ਼ ਕੌਫ਼ੀ ਦੇ ਇਕ ਕੱਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਕਲੀ ਕਿਡਨੀ ਅਸਲੀ ਕਿਡਨੀ

ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖੂਨ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਛਾਣਕੇ ਅਲੱਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਬਣਾਉਣ ਵਰਗੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਉਪਰ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਨਸਾਨਾਂ ਉਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਕਲੀ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਲੀਕਨ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਬਾਰੀਕ ਫਿਲਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਖੂਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ, ਸਾਲਟ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਛਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਚੈਮਬਰ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਪਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਲੰਘਕੇ ਸ਼ੂਗਰ, ਸਾਲਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੂਨ ਵਿਚ ਵਾਪਿਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਿਡਨੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਫੇਲ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਿਸ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ।

● ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬਣੀ ਮਾਂ

ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੀ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਰੋਮਾਨੀਆ ਦੀ ਇਕ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਸਪੇਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਪੇਨ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮਿਕਾਇਲਾ ਨੈਵੇਰੋ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਕੁੜੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਇਸ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਪੇਨ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੱਚੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਅਜੇ 13 ਸਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਰੋਮਾਨੀਆ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਮਿਕਾਇਲਾ ਨੈਵੇਰੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮਾਂ ਬਣੀ ਲੜਕੀ ਵੀ ਹੁਣ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੀ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇਕਰ ਬੱਚੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ : ਬੱਚੀ ਦੀ ਨਾਨੀ ਇਕ ਰੋਮਾ ਬੰਜਾਰਾ ਹੈ। ਸਪੇਨ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਫਲੈਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੋਮਾਨੀਆ ਤੋਂ ਸਪੇਨ ਆਈ ਸੀ।

ਓਲੰਪੀਆ ਨਾਮ ਦੀ ਇਸ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, “ਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੇਟੀ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਹੈ।”

ਜਿਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਛਾਪੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੀ ਦੀ ਨਾਨੀ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਦੇ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਐਨੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ, “ਰੋਮਾਨੀਆ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਹੀ ਸਪੇਨ ਵਿਚ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ 177 ਲੜਕੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਸਨ।

● ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਖਾਣਾ ਹੈ, ਖਤਰਨਾਕ

ਲੰਦਨ - ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤੋੜਕੇ ਖਾਣਾ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਦਵਾਈ ਦੀ ਗਲਤ ਮਾਤਰਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

‘ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਇਡਵਾਂਸਡ ਨਰਸਿੰਗ’ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੋਧ ਪੱਤਰ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ‘ਡੋਲੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ’ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਮਾਚਾਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਵਾਈ ਦੀ ਗਲਤ ਮਾਤਰਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘੱਟ ਹੀ ਅੰਤਰ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਬਰਾਬਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਤੋੜ ਕੇ ਲੈਣ ਨਾਲ 31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਦਵਾਈ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਗਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਵਾਈ ਦੀ 15 ਤੋਂ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਅਤੇ ਗਠੀਆ ਵਰਗੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ, ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

● ਚੂਹੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨੀ ਸਟੇਮ ਸੈੱਲ

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸਟੇਮ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚੂਹਿਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਚੂਹੇ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲ

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਮਿਰਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਾਰਿਕਸਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਆਸ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਮ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ ਚੂਹਿਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

● **2600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਚੀਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਲੇਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ**

ਚੂਹਿਆਂ ਤੋਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਪਲੇਗ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 2600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਚੀਨ ਵਿਚੋਂ ਪੈਂਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯੂਰਪ ਸੈਂਟਰਲ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਿਲਕ ਰੋਡ ਰੂਟ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ।

ਇਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟੀਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਲੇਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੱਧ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਚੀਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਮਹਾਂਮਾਰੀ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕਾਰਕ ਦੇ ਮਾਰਕ ਏਚਮੇਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਵਾਈ ਪੇਸਿਟਸ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੀਆਂ 17 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ

ਜਨਮਦਾਤਾ ਇਕ ਹੀ ਹੈ। ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਮਯੂਜਿਅਮ ਆਫ਼ ਨੇਚਰਲ ਹਿਸਟਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਸਟੱਡੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਲੇਗ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੋਂ 2600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਲਿਆ ਸੀ।

ਚੀਨ ਤੋਂ ਇਹ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅੱਜ ਤੋਂ 600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸਿਲਕ ਰੂਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਫਰੀਕਾ।

● **ਇਕ ਨਵਾਂ ਟੈਸਟ ਫੜ ਲਵੇਗਾ ਦਿਲ ਦਾ ਰੋਗ**

ਇਕ ਨਵਾਂ ਖੂਨ ਟੈਸਟ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਸਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ

● **ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਸੜਨ**

ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸੜਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਟੂਥਪੇਸਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਲੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ

ਬਾਅਦ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸੜਨ ਹੁਣ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਸੜਨ ਦੇ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ‘ਗਲੂਕੋਸੂਕੋਸ ਇਜ਼ਾਇਮ’ ਦੀ ਬਨਾਵਟ ਅਤੇ

ਉਸਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੜਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੋਕ ਦਿਜਸਤਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੁਬਰਟ ਦਿਜਕੁਜੇਨ ਦੀ ਗ੍ਰੈਨਿਨਜੇਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗਲੂਕੋਸੂਕੋਸ ਇਜ਼ਾਇਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਸ ਇਸ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੂਥਪੇਸਟ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਖੂਨ ਟੈਸਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।

ਇਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਦਿਲ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਤੜਫ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ‘ਕਾਰਡੀਏਕ ਟ੍ਰੋਪੋਨਿਨ ਟੀ’ ਨਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਲੇਬਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਡੇਲੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਟੇਕਸਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨਵੇਂ ਖੂਨ ਟੈਸਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਖੂਨ ਵਿਚ ਕਾਰਡੀਏਕ ਟ੍ਰੋਪੋਨਿਨ ਟੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੇਮਸ ਡੀ ਲੀਮਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੈਸਟ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਠੋਸ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।

ਕੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ?

ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੀ ਸਾਈਡ ਤੇ ਖਿੜਕੀ ਵਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਤੱਕਣਾ ਮੇਰਾ ਸ਼ੌਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤੈਰਦਾ ਇਕ ਪੁਤਲਾ ਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਬੱਸ ਇਕ ਦੋ ਸੈਕਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਮਨ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ 100 ਨੰਬਰ ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ “ਸਤਲੁਜ ਜਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਦੇ ਖੜੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਤੈਰ ਰਹੀ ਹੈ।” ਉਹ

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਸ. ਐਮ. ਐਸ. ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਲਾਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈ?

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆਏ ਜਾਂ ਨਾ ਆਏ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਰਹੱਸ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਲਹਿ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਨਿਯਮ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਲਾਸ਼ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਲਈਏ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ

ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਧਾਂ, ਸੰਤਾਂ, ਜੋਤਸੀਆਂ ਤੇ ਸਵਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਛਲਣ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸਾਡੇ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਤਾਂ ਬਾਣ ਦਾ ਰੱਸਾ ਤੀਹ ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਰੇ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਂਈ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਰਾਖ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸਾਡੇ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਸੋਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਰੱਖੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਆਪਣੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਰ ਵੀ ਪੈਂਦੇ ਪਰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਹੀ ਮੁੜਦੇ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ।

ਦਿਨ ਬੀਤਦੇ ਗਏ ਇਕ ਦਿਨ ਬਰਨਾਲੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਢਿੱਲਵਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਸੰਤ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਾਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤਾਂ ਪਗੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਹੀ ਮੰਤਰ ਰਾਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਥ ਵਿਚ ਪੰਚ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਤ ਅੱਗੇ ਪਗੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਦੇ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੰਤ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸਮਝ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ ਗਏ। ਪਗੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਕੀ ਖੁੱਲਣੀਆਂ ਸਨ? ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਵਾ ਬੈਠੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਆਏ। ਪਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਇਸ ਸੰਤ ਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸੰਤ ਦੀ ਖੜਕੋਂਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਿੰਡੋਂ ਦਫ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਹਿਲਾ ਚੌਂਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਇਕ ਸੰਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੀ ਟੰਗ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਸ਼ਰ ਉਸਦਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਤੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕਿ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਡ ਕੇ ਵਿਖਾਏਗਾ। ਅਸੀਂ ਪੁੱਜ ਗਏ ਪਰ ਸੰਤ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹਵਾ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਹੋਇਆ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਅਸੀਂ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਵਧਾ ਕੇ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਾਂ।

93-94 ਵਿਚ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਕਸਬੇ ਹਮੀਰਪੁਰ ਦਾ ਇਕ ਸੰਤ ਆ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਮੈਂ ਇਕ ਲੱਖ

ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਰਹੱਸ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਲਹਿ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਨਿਯਮ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੇਘ ਰਾਜ ਸਿੱਤਰ
tarksheel@
yahoo.com

ਡੱਬਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਡੁਬੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਰਸਾਇਣਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਗੈਸਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਗੈਸਾਂ

ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫੁਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪਾਣੀ ਉਹ ਉਸ ਆਕਾਰ ਨਾਲ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਭਾਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

27 ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ

ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਿੱਤਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਸਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਏਗਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਮੈਂ “ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬਰਸਾਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਜਦੋਂ ਚਾਹਾਂ ਖੈਦ ਵੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।” ਅਸੀਂ ਹਵਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਮੰਗਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਵਨ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੀਂਹ ਤਾਂ ਕੀ ਪੈਣਾ ਸੀ ਇਕ ਬੱਦਲ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਅਪੁੱਲ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ ਹਵਨ ਨਾਲ ਮੀਂਹ ਪੁਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ “ਸਾਡੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਹ ਭੜਕੂਆ ਮੀਂਹ ਪੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਡਬਰੇ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਉਸ ਸੰਤ ਦਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਹਵਾ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਫੜਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਿੱਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਇਜ਼ਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਹੀ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਤਾਂ ਇਥੋਂ 16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਬਿਥ ਤੇ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸੁਆਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਸੁਆਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨੁਕਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਆਨਵੇਂ ਗਲਤ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਸੱਚੀ ਨਿਕਲੀ ਇਕੋ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਇਸ ਠੱਗੀ ਜਾਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਪਗੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ। ਪਗੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਬਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੀ ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਨਾਲ ਬਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ? ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਫੇਲ ਹੋਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਸਾਇੰਸ ਨੇ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਇਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਮਾਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਤ ਕਿਸੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੇ ਇਜ਼ਨ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿਚੋਂ ਫੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਆਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਾਦੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਉਡਾਈਆਂ? ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਇਜ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਕਈ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹਵਾ ਵਿਚੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾਕੇਟ ਫੜ ਕੇ ਜਾਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਬਲ ਭੁਸਿਆ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਤੇ ਟੈਕਸ ਵੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਗਤਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉੱਡਣ ਲਈ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉੱਡਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਫਿਰ ਹੀ ਉਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸਤੋਂ

ਬਗੈਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

ਬਰਸਾਤ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਬਾਅ, ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੀ ਗਤੀ ਆਦਿ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਆਪਣੇ ਹਵਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਹੁਣ ਜੇ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲਿਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਈਲੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚੇਗਾ ਹੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਆਕਸੀਜਨ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਤੇ ਕਾਰਬਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਤਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰਬਨ ਕਿੱਧਰ ਚਲੀ ਗਈ?

ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਸਾਇਣਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਸਿਫਰ ਪਾਣੀ ਬਣਿਆ ਵਿਖਾਏਗਾ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਉਸਦੀ ਸਮੀਕਰਣ 'ਤੇ ਕਾਟੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਸੁਆਲ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਕ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਚਾਰ ਮੁੱਢਲੇ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੀ ਜਨਤਾ ਵਿਚੋਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਹਲਕੀਆਂ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬੁਠੀਆਂ ਤੇ ਕਲਪਿਤ ਕਰਾਮਾਤੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਭਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਟਿੱਲ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ ਰੋਹ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਖੁੰਢੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਲ ਦਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਡੁੱਬਾ ਧੱਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਕ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੀ ਹੈ। ਸੋ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਜੁੱਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਪਰ ਕੁਤਰਣ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਗਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਪਰੇਗੀ। ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਜੁੜੇ ਲੱਖਾਂ ਹੱਥ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕਰ ਵੀ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਨੂੰ ਲਹਿ ਲਹਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਅਰਬ ਪੰਦਰਾ ਕਰੋੜ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅਰਬ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਉਨ ਖੜੋਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਥੇ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਹੀ ਦੋ ਭਾਰਤ ਵਸ ਰਹੇ ਹਨ ਇਕ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਤੇ ਇਕ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ। ਜਦੋਂ ਸਧਾਰਣ ਜਨਤਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਤੁਰੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵਾਪਰਨ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ।

ਮੋਬਾ: 98887-87440

ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਫੂਕਣ ਵਾਲੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ'

ਇਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੱਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਚੜੇਲ ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਏਨਾ ਭੜਥੂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਾਗਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਕੌਣ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਪਏ ਕੱਪੜੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਅੱਗ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜਿੰਦਰਾ ਲੱਗੀ ਪੇਟੀ ਤੇ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਪਏ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਜਦ ਘਰ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ, ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਰੋ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਪਰ ਚੜੇਲ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸੁਆਹ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਤਮਾਸ਼ਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ, ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਹੇ ਇਹ ਤਾਂ ਮਸ਼ਾਣੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਦੱਸਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਲੇ ਇਲਮ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਛਲੇਡਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਇਹ ਤਾਂ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਚੇਲਾ ਆਪਣੇ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਡਰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁੱਖ-ਚੈਨ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਝੱਲਿਆ, ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਤੇ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਸਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ ਦੇ ਭੈਅ ਤੋਂ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕ ਏਨਾ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਤੋਂ ਉਸ ਘਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਜਮਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਪੁੱਛਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਗਏ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਪੁੱਛ ਕੱਢੀ ਸੀ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੂਤਾਂ-ਚੜੇਲਾਂ ਹਵਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬਾਬੇ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਤੁਹਾਡੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਭੇਜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਚੜੇਲ ਸਾਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਪਿਆਸੀ ਹੈ ਇਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ'। ਇਹ ਸਭ ਸੁਣ ਕੇ ਘਰਦਿਆਂ

ਜਿੰਦੀ ਪੇਂਟਰ
 ਮੋਬਾ: 98156-81834

ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੰਝੂ ਵਗਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਕਿ "ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਤੋਂ ਬਚਾਓ, ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਕਰੋਗੇ ਅਸੀਂ ਉਹੀ ਕਰਾਂਗੇ।" ਬਾਬੇ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰੋ-ਤਵੀਤ, ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਬੰਨ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਚੜੇਲ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਚੌਂਕੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਾਬੇ ਨੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬਾਬੇ ਦੇ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਤਾਂ ਅੱਗ ਨਾ ਲੱਗੀ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੇ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਖੂਬ ਸਿਫਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਚੜੇਲ ਕਦੇ ਵੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਚੜੇਲ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਿੱਧ ਕਰਕੇ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਹੈ। ਇਸਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵੀ ਜੀਣਾ ਦੁਰਲੱਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ-ਪੀਲੀਆਂ ਕਰਕੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਚੌਂਕੀ ਵਿਚੋਂ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਹੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟ ਲਏ ਸਨ।

ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚੜੇਲ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ, ਉਸਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਝੱਟ ਹੀ ਮੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪੁਜਾਰੀ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਵੱਡਾ ਜਿਹਾ ਲਾਲ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ, ਪੂਜਾ ਤੇ ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਬੈਠਾ, ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਰਿਕਸ਼ੇ ਉਤੇ ਲੈ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪੂਜਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਗਰਾਤਾ ਬੜੀ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਭਜਨਾਂ ਤੇ ਭੇਟਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਚੜੇਲ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤੀਜੇ ਹੀ ਦਿਨ ਚੜੇਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੂਕ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਰਦਿਆਂ ਦਾ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਜਗਰਾਤਾ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚਾ ਬੇਅਰਥ ਹੀ ਗਿਆ। ਗੁਆਂਢ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਇਸਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਕੇ ਪਾਠੀ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਪਾਠੀ ਵੀ ਘਰ ਵਿਚ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਆ ਬੈਠਾ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਿਨ-ਬੁਲਾਇਆ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਵੇ। ਪਾਠੀ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ, ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਪਾਠੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਫੀਸ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਫਿਰ ਵੀ ਲੱਗਣੋਂ ਨਾ ਹਟੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਕਾਬੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।

ਇਕ ਜਾਣਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ 'ਜੋਤਸ਼ੀ' ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਚੜੇਲ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜੋਤਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਭੂਤਾਂ-ਚੜੇਲਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਮਰਦੀ ਕੀ ਨਾ ਕਰਦੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਈ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਚੜੇਲ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਜੋਤਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਜੋਤਸ਼ੀ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫੀ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਮਾਲਦਾਰ ਗ੍ਰਾਹਕ ਉਸਦੀ ਚੌਖਠ ਟੱਪਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪੱਤਰੀ ਖੋਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਨੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚੜੇਲ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਜੋਤਸ਼ੀ ਨੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਇਸਦਾ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਨ, ਜਲ-ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ

ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੇ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪਰ ਘਰ ਵਿਚ ਅੱਗ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਲਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਮੰਗੇ। ਪਰ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਤੇ ਪਖੰਡੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਜੋਤਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲੜਨ-ਝਗੜਣ ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਘਰ ਦੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਾ ਦਿੱਤੀ, ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨਾ ਮੰਨੇ, ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਾਈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਠੱਗ ਇਕੱਠ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਪੱਕਣ ਲਈ, ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਘਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵੇਚ ਦੇਣ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਬਣਾ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਰ ਬਹੁਤ ਹੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਦੀ ਪਕੜ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਬਾਰੇ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਤਾਂ-ਚੜੇਲਾਂ, ਜਾਦੂ-ਟੁਣਿਆਂ, ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਤੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਘਰਦੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪੁੱਛਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼-ਪਖੰਡੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟ ਲਏ ਸਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹੀ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਨ ਗਏ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਬਿਰਕਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਬਾਬਿਆਂ, ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਠੀਆਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਸੁਣਕੇ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੰਝੂ, ਬਾਹਰ ਆਉਣੋਂ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਤੇ ਘਰ ਦਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ

ਵੀ ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਿਲਾਈ ਤੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਚੜੇਲ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਲੱਗ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੈਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚੜੇਲ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਮੈਂ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਚੜੇਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ। ਚੜੇਲ ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਮੈਨੂੰ ਰੋ ਕੇ ਦੱਸੀ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਕਰੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲੱਗੀ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਉਹ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਕੌਣ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 'ਭਿਆਨਕ ਚੜੇਲ' ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਛੋਟੀ 'ਨੂੰਹ' ਸੀ, ਜੋ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਭੇਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਲ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਘਟਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਵਾਪਰਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ

ਉਹ ਆਪ ਘਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੇਕੇ ਘਰ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਦੇਰ ਨਾ ਲੱਗੀ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਉਸਦੀ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਤੇ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੇਵਜਾ ਹੀ ਲੜਦੇ-ਝਗੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਧੋਣਾ, ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਬਣਾਉਣੀ, ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਝਾੜੂ-ਪੋਚਾ ਲਾਉਣਾ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਦਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਫੀ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸੌਣਾ ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਥੱਕ-ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦੀ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਬੇਵਜਾ ਹੀ ਲੜਦੇ-ਝਗੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀ ਅਤੇ ਲੜਾਕੂ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਉਸਦੇ 'ਅਚੇਤ ਮਨ' ਵਿਚ ਵਸ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ 'ਅਚੇਤ ਮਨ' ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜ ਦਿਆਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਭੇਦ ਘਰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਕੇ, ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ 'ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਣ' ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਦੀਆਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਤੰਗ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹੀ, ਉਸਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਫੁਕਣੋਂ ਰੋਕ ਸਕਿਆ ਸੀ।

ਹਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਈ ਵੇਖਣਯੋਗ ਸਥਾਨ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮੀ ਪੰਜ ਵਜੇ 365 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੋਕ ਸੰਦੇਸ਼

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੋਢੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇਵ ਰਾਜ ਲੱਧੜ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨਵਜੋਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਨਾ ਸਹਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲੱਧੜ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਬੰਤ ਕੌਰ ਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਥੀ ਜੀਵਨ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ 82 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨੌਜਵਾਨ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਇਕਾਈ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਵੇਅਰਨਿਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀਆਂ ਤੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਸਥਾਨਿਕ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਵਿਖੇ ਜਿਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲਗਭਗ ਆਏ 300 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਉਥੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀਆਂ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਡੋਹਕ ਦੀ ਲੋਕ ਚੇਤਨਾ ਮੰਚ ਡੋਹਕ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। 'ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚੋਂ ਨਾ ਭੁਲਾ ਜਾਣਾ', ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਫਰੀਦਕੋਟ ਸ: ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੀ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ, ਜਾਦੂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਕ ਇਕਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਲੀ ਕਿਲਾ ਨੇ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਦੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਇਕਾਈ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਜੀਰਾ ਵਲੋਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਕੱਲਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਰ ਬੁਰਾਈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਪਿੰਡ ਚਮੇਲੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਰਿਪੋਰਟ : ਲੜਕੀ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰੇਤ ਕਾਬੂ

ਮੈਂ ਅਜੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਕਾਲ ਆਈ ਜਦ ਮੈਂ ਹੈਲੋ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਬੋਲਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਾਲੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ “ਹਾਂ ਜੀ”, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ” ਮੈਂ ਕਿਹਾ “ਹਾਂ ਜੀ”, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਆਓ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਤ ਚਿੰਬੜਿਆ ਹੈ, ਆ ਕੇ ਵੇਖੋ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਭੇਜੋ ਅਤੇ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਗੱਲ ਕਰਾ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਮਝਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।” ਤਾਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ 3.30 ਸ਼ਾਮ ਤੇ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਵਾਈ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਅਸੀਂ ਕਰੀਬ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਾਂ ਪੁੱਛਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਗੱਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਨਤਾ ਕਰਨੀ ਪਊ। ਅਸੀਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੰਗ ਬਹੁਤ ਹਾਂ। ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸਾਥੋਂ ਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਅਸੀਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਸਾ ਲੁਟਾ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਇਕ 8-9 ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਖੇਡਦਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕਸਰ ਹੋਈ

ਤਾਂ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਓ, ਉਹ ਕੱਢਣਗੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰੇਤ। ਹੁਣ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਥੋਂ ਲਾਈਏ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦੇ ਪੁੱਛਾਉਂਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਨੰਬਰ ਲਿਆ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੱਤਾ, “ਤੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਘਰ ਆਜਾ। ਤਦ ਤੱਕ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕਿਲਾ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹਾਂ।” ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਸਿਰ ਘੁਮਾਉਣਾ ਅਤੇ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੇਰੇ ਘਰਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਡਰ ਗਏ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣਕੇ, ਮੇਰਾ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰ ਚਲੋ। ਮੈਂ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਬੈਠ ਉਠਾ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲੱਗਾ। ਜਦ ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨਾਰਮਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੜਕੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅੰਕਲ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਹਿਪਨੋਟਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੜਕੀ 7 ਦਿਨ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਰਹੀ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਲੜਕੀ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਮਟੀ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਟੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਟੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸੱਚਾਈ ਸਮਝਾਈ ਤਾਂ 15 ਦਿਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲਟਕਿਆ ਕੇਸ ਹੱਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਤੋਰਿਆ।

- ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਲੀ

ਇਕਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ, ਮੋਬਾ: 98761-63421

....ਇਝ ਮਨਾਇਆ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ

ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਲੱਬ (ਰਜਿ.) ਅਮਰਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 103ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 36ਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਪਿੰਡ ਮਾਨਾਂ ਵਿਖੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕ ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਨੇ 67 ਸਵੈ-ਇਛੁਕ ਖੂਨਦਾਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਖੂਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ। ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ ਹਰ ਡੋਨਰ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਵਿੱਤਰ ਅਮਰਗੜ੍ਹ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ 19 ਵਾਰ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਉੱਤਮ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਰਜਿ.) ਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ।

ਹਰਵਿੰਦਰ ਹੈਰੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਝੱਲ, ਜਗਸੀਰ ਤੋਲਵਾਲ, ਲਖਵੀਰ ਹੈਪੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਲਾਰ, ਮਨਜੀਤ ਅਮਰਗੜ੍ਹ, ਗੁਰਜੀਤ ਬੁਰਜ, ਸੋਨਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਮਨ, ਪਰਗਟ ਮਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਈਸੀ ਨੇ ਸਫਲ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨਗਿੰਦਰ ਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

- ਅਮਰੀਕ ਮਾਨਾਂ

ਕੌਣ ਪੈਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਖੌਤੀ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਸੰਤ

ਅਸਲ ਅਤੇ ਨਕਲ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਾ ਸਮਝਣਾ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘੋਰ ਬੇਸਮਝੀ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਕੱਚ ਨੂੰ ਹੀਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਵੇਚਣਾ, ਠੱਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਲਾਲਚੀ ਚੇਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਈਲੋਗ ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤ ਦੱਸ ਕੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ, ਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲੁੱਟਣਾ, ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਸਰਾਸਰ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਮ ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਗਏ ਗੁੱਜਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਰਕ ਮਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਧ ਜਾਂ ਸੰਤ ਲਫਜ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਖੰਡੀ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਪਰਮਾਰਥ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਨਾਮ ਜਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਖੰਡੀ ਆਪ ਤਾਂ ਇੰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਭਲਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।

ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਮਹਿਰੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਲਗਜ਼ਰੀ ਡੇਰੇ, ਸੋਹਣੀਆਂ-ਸੋਹਣੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ, ਸੈਕਟਰੀ ਤੇ ਚੇਲੀਆਂ ਤੇ ਮਹਿਰੀਆਂ ਪੁੱਜਾਕਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, 10 ਤੋਂ 20 ਕਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇੰਨਾਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੀ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਧ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ? ਕਿਹੜੀ ਸਾਧਨਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ? ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਕੀ ਰੱਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮਖਮਲੀ ਗੱਦਿਆਂ ਤੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੈ? ਜਿੱਥੇ ਸਖ਼ਤ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਠੰਡ, ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਠੰਡ ਵਿਚ ਗਰਮੈਸ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਫੂਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲੈਣ ਲਈ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਖੁਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਕੋਰਟ, ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਤਾਰੀਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਖੰਡੀ ਸੰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਬਾਡੀ ਗਾਰਡਾਂ ਉਪਰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਨਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਬਾਡੀਗਾਰਡਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਾਂ ਖੁਦ ਡਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਦੇ ਦੇਣਗੇ, ਹਾਂ, ਇਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਇੰਨਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਨੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਚੁਰਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਕੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਚਿਕਨੇ ਚੋਪੜਿਆਂ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਨਸਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਡੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਜਬਰੀ ਇਜ਼ਤ ਲੁੱਟਦੇ ਹੋ, ਜਾਂ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੀ ਰੱਬ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਈਲੋਗ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਭ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੰਨਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਕਿੱਥੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਇੰਨਾਂ ਪਾਖੰਡੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਹੀ ਉਗਦੇ ਹਨ ਇਹ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਅਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਸਾਧ ਇੰਨਾਂ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਧੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਾਕਾਬ ਖੋਲੇ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ। ਸਿਆਸੀਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਇਹ ਸਾਧ ਇੰਨੇ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇੰਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਤੇ ਨਚਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇੰਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇੰਨਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਦੇਰ-ਸਵੇਰ ਸਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਸੰਗਤ ਇੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਪਾਖੰਡੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

- ਪ੍ਰੇਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਚੱਕ ਕਲਿਆਣ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਮੁਕਤਸਰ

ਮੋਬਾ: 98785-78450

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ (ਰਜਿ.) ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਹਿਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 90419-38353 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

“ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ : ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਜਬਰ ਦਾ ਨਾਸ਼”
ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨਾਟਕਾਂ,
ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀਆਂ ਅਤੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਲੋਕ ਕਲਾ ਮੰਚ ਜ਼ੀਰਾ (ਰਜਿ.)

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ :- ਮੇਘ ਰਾਜ ਰੱਲਾ

ਮੋਬਾਇਲ :- 98558-30400

ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਮੁਫ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ

ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀਆਂ 500/- ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਮੁਫ਼ਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 5000/- ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਾਈਭ ਭਰ ਲਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਮੁਫ਼ਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

-ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ'

ਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਰੇੜ

ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ

ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕਾਢ ਟੀ. ਵੀ. ਐੱਜ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿਗਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਸ਼ਿਗਾਰ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਹੀ ਵਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੋਚੋ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਾਂਗੇ। ਸੋ ਇਹੋ ਕੰਮ ਸਾਨੂੰ ਐੱਜ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਰਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਪਾਪੜ ਵੇਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਟੀ. ਵੀ. ਤੇ ਐੱਜ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਬਲਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਡੇ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੇਰੂ-ਖੇਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੀ. ਵੀ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਖੌਤੀ ਸ਼ਨੀ ਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ, ਬਾਧਾ ਮੁਕਤੀ ਯੰਤਰ, ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਬੇਰ ਕੁੰਜੀ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਲੁੱਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਣੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਣੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਆਦਿ ਜੋ ਸਾਰਾ-ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚਾਂ (ਲਾਕਟਾਂ) ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਦੱਸ ਕੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਨਾਟਕਾਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਦੇ ਟੱਟੂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਾ ਲਵੋ, ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਵਾ ਲਵੋ, ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ ਤੇ ਟਾਇਮ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਸਿਰਫ ਪੈਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਲਾਲਚ ਬਦਲੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਨਰਕ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਜੋ ਜੇ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢਣ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਵਸਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ। ਜੋ ਸਿੱਧਾ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਉਪਰ ਹੀ ਅਟੈਕ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨਾਲ ਤਹਿ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਭੂਆ ਜੀ ਆ ਗਈ। ਜਿਸਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਘਰ ਵਧੀਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਲੜਕਾ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਬਸ ਏਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੂਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਵਾਲੀ ਜਰ੍ਹਾ ਸੋਚੋ ਜੇ ਤਾਂ ਭੂਆ ਘਰ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਕਹੇਗੀ ਕੀ ਭੂਆ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਵਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ

ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਚੰਗਾ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਭੂਆ ਵਿਚਾਰੀ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੇਕੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਤੇ ਹੁਣ ਭੂਆ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਕੋਲ ਰੱਖਕੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਭਤੀਜੇ-ਭਤੀਜੀਆਂ ਕੋਲ ਜਰ੍ਹਾ ਸੋਚ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਇਆ ਕਰੇਗੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁੜੀ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਲੋਕਟ ਪਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਫਿਰ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਭੂਆ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕਟ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਜੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੁੱਖ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੂਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਆਵੇਗੀ ਜਾਂ ਲੋਕਟ ਲੱਗਦੇ ਕੁੜੀ ਲੋਕਟ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਹਿਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਦੇਖੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੂਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 2375 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੋਕਟ ਗੱਲ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਚਲੀ ਗਈ।

ਹੁਣ ਜੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੁੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ 783 ਦੇ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਲੋਕਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੱਗਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ 2375 ਰੁਪਏ ਦਾ ਧੋਖਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਪਹਿਨਣ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਉਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਫਿਰ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਜੋ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਛੁਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦਾ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੋ ਗਈ ਨਾ ਔਰਤ, ਔਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੁਣ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਨੀਆਂ ਕੋਲ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ। ਹੁਣ ਜੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦਾ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਉਹ ਟੀ. ਵੀ. ਦਾ ਸੀਨੂ ਵਿਖਾ ਦਿਆਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਬਾਬਾ ਮੁਕਤੀ ਯੰਤਰ ਪਾ ਦਿਆਂ ਕਰੇਗੀ। ਪਤਨੀ ਦਾ ਏਨੇ ਨਾਲ ਮਨ ਖੜ੍ਹ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਹੈ ਨਾ ਔਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰ ਧੱਬਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਲੱਗਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗੱਪ ਹੀ ਹੋਣਾ ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੋਨ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਟੁੱਟਿਆ ਜਿਹਾ ਟਰੱਕ ਸੀ। ਜੋ 3375 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੁਬੇਰ ਕੁੰਜੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੀ (ਜੋ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ) ਪੰਜ ਟਰੱਕਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਖੰਡ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਗੱਪਾਂ ਦੀ ਸੁਰਲੀ ਜੋ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੀ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਕੁਰਾਨ,

ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਮੰਨ ਕੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗੀ। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਘਟੀਆ ਗੱਲ ਹੈ। ਲਾਹਨਤ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਇੰਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅੱਖ ਦੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੇ। ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਅੱਖ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਵਸਤੂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਨਿਕਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਅੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜੋ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਰਾਸਰ ਹੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹਨ ਹੋਰ ਵੀ ਦਰਜਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਟੀ. ਵੀ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਤੋੜਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਧੁਰ ਤੋਂ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਾੜਾ ਨਾ ਸੋਚੀਏ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਵੀ ਲਾਈਲੋਗ ਬਣਕੇ ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਖੌਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਜ਼ਰੂਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣਗੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲਿਆ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਇਸਨੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਲੋਕਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਨੀਚ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਨੀਚ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ।

ਪਿਆਰੇ ਸਾਥੀਓ ਸਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਚੀਨ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਪੋਲੀਓ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਤਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਾਡੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਵੀ ਹੇਠਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਨੇ। 70 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ 20 ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਭੁੱਖੇ ਸੌਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਛੱਤ ਤੋਂ (ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਸਮਾਨ) ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 10 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕਿ ਉਹ 3375 ਦੇ ਕੂੰਜੀ ਕੁਬੇਰ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਚਮਤਕਾਰੀ ਲਾਕਟਾਂ ਅਤੇ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਸਵਰਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪੈਸੇ ਦਾ। ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਅਖੌਤੀ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਯੰਤਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਪਿਆਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਤਰਕਵਾਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸੈਕੂਲਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰੀ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ। ਸਦਾ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਰਹੇ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਇਹ ਚਿੜੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਟ ਕੰਮ ਆਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਚੰਗਾ ਆਇਆ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਅੱਜ ਇਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਤਾਰਵੀਂ-ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੁੱਤੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਚੈਨਲ (ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਐਕਟ 1995 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਦੀ ਸ਼ਰੂਆਤ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੀਆਂ ਗੈਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸੇਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਸੋ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਖੌਤੀ ਧੰਦੇ ਉਪਰ ਰੋਕ ਲਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਆਮ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਖੀ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਗੁੰਮਰਾਹ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਾਇਮ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਪਿੰਡ - ਦਿਆਲਪੁਰਾ (ਮਾਨਸਾ), ਮੋਬਾ : 98158-95190

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ

‘ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ’ ਦਾ ਆਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 658 020 110 000 010 ਹੈ। ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਇਸ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਕੇ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਪਾਠਕ ਹੋਰ.....

ਅਦਾਰਾ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟੋ-ਘਟੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋਣ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਤਾਹੀਓ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇਗੀ।

■ ਇੱਕ ਅਥੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ, ਮੇਰਾ ਪੰਨੂੰ ਅੰਕਲ

ਗੱਲ 1999 ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਸੀਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਫਿਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਲੇਖ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਤਲੁਜ ਫੌਂਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਫੌਂਟ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਟੈਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਡਾਊਨਲੋਡਿੰਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਸਤਲੁਜ ਫੌਂਟ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਕੁੱਝ ਫੌਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਕਨਵਰਟ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਘਾਰਾ ਮਿਲਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਾਬਤ ਜਾਣਿਆ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਜੀ ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਲਾਂਭੇ ਭਰੀ ਈਮੇਲ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਹ ਕੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਫੌਂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਪੰਨੂੰ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਂਕੜੇ ਫੌਂਟ ਉਪਲੱਭਯ ਹਨ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਫੌਂਟਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਾਜਬ ਲੱਗੀ। ਤੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਈਮੇਲਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੌਂਟ ਵਿੱਚ ਛਪਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਕੀਬਰਡ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੱਖਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੌਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਟਾਈਪਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੌਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਲੇਅਊਟਸ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਔਖ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਜੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਿੱਕਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਪੰਨੂੰ ਜੀ ਮੇਰੀ

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਲਝਾਉਣਗੇ?

ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪੰਨੂੰ ਅੰਕਲ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਫੋਰੀ ਮੌਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਬਰਨਾਲੇ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੌਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਅਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੌਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਹੀ ਫੌਂਟ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਫੌਂਟ ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ। ਪੰਨੂੰ ਅੰਕਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਅਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਮੋਹਨਤਾਨਾ ਦੇਵਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਅੰਕਲ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁੱਝ ਮਿੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪੈਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਬਣੀਆਂ

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਨੂੰ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਖ਼ੈਰ, ਅਜਿਹੇ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦੀ ਹੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੜ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਨੂੰ ਹੁਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੰਨਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗੂ ਇੱਕ ਹੀ ਕੀਅ ਦਬਾਉਣਾ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਫੌਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅੱਖਰ ਪੈਣ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੋਨੈਟਿਕ ਟਾਈਪ ਫੌਂਟ ਸਟਾਈਲ ਹੀ ਵਧੀਆ ਤੇ ਸਹੀ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਟਾਈਪ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਤੇ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਏਧਰ ਰਮਿੰਗਟਨ ਟਾਈਪਿੰਗ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਫੌਂਟ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕ ਸਿੱਧੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਹੀ ਟਾਈਪ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਨੂੰ ਅੰਕਲ ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਉੱਦਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਅੰਕਲ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਹੁਣ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਰਨਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਆ ਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛਦੇ ਨੇ ਕਿ ਆਏਂ ਦੱਸ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈ

ਰਿਹਾ? ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਗਏ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੁਝਾਅ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਅੰਕਲ ਅਸੀਂ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਜੇ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਠੱਲ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਹੁੰਘਾਰਾ ਭਰਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕੁੱਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇ ਮੈਂ ਉਹ 'ਸ਼ਾਹਮੁਖੀਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਤੂੰ ਯੂਨੀਕੋਡ ਜਾਂ ਪੀਡੀਐਫ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾ ਦੇਵੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪੱਚੀਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇ ਗੱਢ ਮੌਕੇ 25 ਕਿਤਾਬਾਂ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਡਾਟ ਕੌਮਕ ਤੇ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਡਾਟ ਕੌਮਕ ਬੈਨ ਵੈਬ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ! ਹੁਣ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ।

ਮੇਰੀ ਅੰਕਲ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ 2009 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏਕ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦਾ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੀਸਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਛਪ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪੰਨੂੰ ਅੰਕਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰਨਾਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਲਈ ਆਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

■ ਵਿਜੂਅਲ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣਿਆ ਇੰਟਰਨੈੱਟ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਹੁਣ ਵਿਜੂਅਲ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵੀਡੀਓ ਦੀ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਪਰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 75 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ 2013 ਤੱਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਕਰੀਬ 90 ਫੀਸਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵੀਡੀਓ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਰਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਟੇਲ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸੈਕਿੰਡ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਇੰਟੇਲ ਕੋਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੀ ਸੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀਡੀਓ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬੈਟਰੀ ਖਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੇਮਾਂ ਵਰਗੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟੇਲ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦੀ ਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਉਪਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਲੈਪਟਾਪ ਨਾਲ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹਾਈ ਡੈਮੀਨੇਸ਼ਨ ਵੀਡੀਓ ਆਈ ਪੈਡ ਦੇ ਲਈ ਬੱਸ 16 ਸੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਕਨਵਰਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੇ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਲਦੀ ਅਪਲੋਡ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਟੇਲ ਦੇ ਮਨੋਜਿਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰ. ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੀਂ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਜੂਅਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

■ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲੇਗਾ ਕੰਪਿਊਟਰ

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਕਮਾਂਡ ਦੇਣ ਲਈ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਯਾਨੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਲਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਆਈ. ਆਈ. ਟੀ. 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਓਪਨ ਵਾਈਬ ਨਾਮ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ 2005 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਹੈ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯਾਨ ਰੇਨਾਰਡ ਅਤੇ ਲਾਰੈਂਟ ਬੋਨੇਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਪਨ ਵਾਈਬ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡ 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਓਪਨ ਵਾਈਬ ਨੂੰ ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ, ਚਕਿਤਸਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਓਪਨ ਵਾਈਬ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ 'ਚ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ।

ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਇਹ ਫਾਸਟ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਇਸ ਯੋਗ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਲੱਗ ਦੇ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕਾਰਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਬੈਟਰੀ ਖਰਚ ਵੀ ਬੱਚ ਜਾਵੇ। ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ 500 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਇਸ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਉਪਰ ਹੀ ਆਉਣਗੇ। ਇੰਟੇਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਜਲਵਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਬਣਾਉਣ

ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਅਡਵਾਂਸਡ ਮਾਇਕਰੋ ਡਿਵਾਈਸੇਜ਼ ਨੇ ਲਾਸ ਵੇਗਸ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੂਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਈ ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉੱਪਰ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਵਧੇਗੀ।

ਤਾਂ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਧਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਦਿਸੇਗਾ, 1.45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਲਾ ਅਡਵਾਂਸਡ ਪੀ ਸੀ 1 ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਕਰੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੁੱਲ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣਗੇ।

■ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ 20 ਗੁਣਾ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਚਿਪ

ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਹੀ ਬਦੌਲਤ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉੱਪਰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੋਗੇ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਅਲਟਾ-ਫਾਸਟ ਮਾਈਕ੍ਰੋਚਿਪ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਡੇਟਸਟਾਪ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ 20 ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮਾਡਰਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ, ਚਾਰ ਜਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ 16 ਕੋਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗਲਾਸਗੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਈਕ੍ਰੋਚਿਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸੀਪੀਯੂ ਨੂੰ 1000 ਕੋਰ ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਕਿਸੇ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੇ ਇਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਹੈ।

‘ਡੇਲੀ ਮੇਲ’ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਮਾਈਕ੍ਰੋਚਿਪ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮੇਬਲ ਗੇਟ ਐਰੇ (ਐਫਪੀਜੀਏ) ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਮਾਈਕ੍ਰੋਚਿਪ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਟ੍ਰਾਂਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਨਿੱਕੇ ਆਨ-ਆਫ ਸਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਸਰਕਿਟ ਦਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਹਾਇਤਾ

- ⊙ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਬੀ ਹਰਮੇਸ਼ ਜਿੰਦਲ ਜੀ ਨੇ, ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ “ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ” ਲਈ 500 ਰੁ: ਸਹਾਇਤਾ ਭੇਜੀ ਹੈ।
 - ⊙ 5100 ਰੁਪਏ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਟਰੱਸਟ ਬੁੰਡਾਲਾ
 - ⊙ 3000 ਰੁਪਏ ਬਲਵੀਰ ਬਾਸੀ ਜੀ ਨੇ
 - ⊙ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਤੀਸ ਚੀਮਾ ਜੀ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।
- ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਸਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ

ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 150 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇਸਦੇ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕ ਬਣਾਏਗਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

70 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦਸ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

160 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵੀਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

340 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪੰਜਾਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

1000 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

(ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਲਿਸਟ ਪੂਰੇ ਪਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਸਮੇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ :

ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ,
ਬਰਨਾਲਾ - 148101 (ਪੰਜਾਬ)

ਨੋਟ ⊙ ਇਨਾਮ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਲਿਸਟ, ਸਿਰਫ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਹੀ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

⊙ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਡਾਕ ਖਰਚ ਅਦਾਰਾ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

⊙ ਸਾਰੇ ਚੰਦੇ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਹੀ ਭੇਜੇ ਜਾਣ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਦੋ ਫੁੱਲ

ਜ਼ਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੂਤਵੀਆ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ' ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਕੋਈ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਇਹ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ' ਨੇ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਪਤੀ-ਭਗਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤੇ 'ਅਗਨੀ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਂ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਹਾਂ ਅੱਜ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ 'ਹਿੰਦੂਤਵ' ਸਰਕਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਏਨਾ ਕਹਿਣਾ ਵੀ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ' ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਤਾਂ ਦਲਿਤ ਵੀਰ ਕਹਿ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਰਿਸ਼ੀ ਸ਼ੰਭੂਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ (ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ੰਭੂਕ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ 'ਅਨਰਥ' ਕਾਰਨ, ਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਮਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਰੇ) ਲਿਤਾੜੇ ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ, 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ' ਨੇ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਹਾਂ ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਹ ਏਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ, ਏਨਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਵ-ਕੁਸ਼ ਦੀ ਔਲਾਦ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਮਾਇਣ ਦੇ ਪਾਤਰ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਥੇ ਵੀ ਬਣ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਵੀ 'ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪਾਤਰ ਕਹਿ ਕੇ, ਲਵ-ਕੁਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਹੈ।

ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 'ਰਸਾਲਤ' ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਸੂਲ ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੂਰਖ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ, ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਵਾਜ ਮਾਰਨਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਰ ਕੀ?

ਪਰ ਕੋਈ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰੇ ਨਾ ਕਰੇ, ਹੁਣ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਵਧੀਆ ਬਹਾਨਾ ਤਾਂ ਮਿਲ

ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ 131 ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਕੈਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 11 ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 11 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ, ਜੋ ਇਕ ਈਸਾਈ ਔਰਤ ਹੈ।

ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ। ਸੋ ਵਿਚਾਰੇ ਇਸਾਈਆਂ ਦੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਤ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਝੱਟ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, "ਮੈਂ ਇਸ (ਈਸਾਈ) ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਆਪ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।"

ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ 131 ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਕੈਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 11 ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 11 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ, ਜੋ ਇਕ ਈਸਾਈ ਔਰਤ ਹੈ। ਉਹ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, "ਮੇਰੀਆਂ ਪੰਜ ਬੇਟੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਗੁਵਾਂਢਣ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਫਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਅਣਬਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।"

ਸੋ ਗਵਾਂਢਣ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਨੇ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ, ਇਕ ਈਸਾਈ ਗਵਾਂਢਣ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਦੀ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬੰਦ, ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਤੇ ਖਾਹ-ਮਖ਼ਾਹ ਹੀ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਭੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਤੇ ਕੱਟੜਪੁਣੇ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜਨ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬਸ ਗਵਰਨਰ ਤਾਸੀਰ ਦੀ ਏਨੀ ਕੁ 'ਗਲਤੀ' ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗੁਨਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਖਲੋਣ ਵਾਲਾ ਗਵਰਨਰ, ਆਪ ਵੀ ਕਾਫ਼ਰ ਹੈ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਸੋ

ਜੇ ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸੋਧ ਦਿੱਤਾ' ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਸਮਾਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁਕ ਲਿਆ।

ਆਸੀਆ ਬੀਬੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡਾ ਪਾਪੀ, ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ 'ਪਾਪਣ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਜੋ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 'ਰਸਾਲਤ' ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਜੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਖ਼ੀਰ, ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਡੀਗਾਰਡ ਨੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ 5 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਡੀਗਾਰਡ, ਮਲਿਕ ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਕਾਦਰੀ, ਵੱਡੇ ਖੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ 'ਇਲੀਟ ਫ਼ੋਰਸ' ਦਾ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਹੈ। ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਕਦਮ ਉਸ ਨੂੰ 'ਗਾਜ਼ੀ' (ਧਰਮੀ ਯੋਧਾ) ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਦ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦਾ 'ਸਵਾਗਤ' ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਸਲਿਮ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਮਾਤ, ਜਮਾਤ-ਏ-ਅਹਿਲ-ਏ-ਸੁੰਨਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ 500 ਪੁਜਾਰੀਆਂ (ਮੌਲਵੀਆਂ) ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਲਵੀ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਵੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੱਚੇ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਉਸ ਦੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ।

ਉਧਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ, ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕੀਆਂ ਭੇਜਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ 'ਰਸਾਲਤ' ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੱਟੜਪੰਥੀਏ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੌ? ਸੌ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਪ ਚਾਪ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਹੈ ਨਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਨੇਰਗਰਦੀ ਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ? ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਹੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁਣਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਠੀਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਠੀਕ ਮੰਨਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕੌਣ ਕਰੇ ਜਦ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ? ਜਿਹੜੇ 131 ਲੋਕ, 'ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਮੂਠ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਜਿਹੜੇ 11 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਹਨ? ਕੀ 'ਰਸਾਲਤ' ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਉਤੇ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਉਤੇ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਕਿੜ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ? ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸੇ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਤਾਸੀਰ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਸੰਦ ਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੇ ਖੇਡ ਕੇ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਤਾਸੀਰ ਵਰਗੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ (ਈਸਾਈਆਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ) ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਕਿ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਨੂਨੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਗੋਂ ਉੱਚੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ, ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਡਿਕਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ, ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਗਵਰਨਰ ਤਾਸੀਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਮਝਦਾਰ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਟਾਵਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸਿੱਕਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ (ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਇਥੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਇਥੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਬਣ ਹੀ ਸਕੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁੱਝ ਵਕਫ਼ੇ ਲਈ ਇਥੇ ਵੀ ਜਨੂਨੀ ਅਪਣਾ ਜਲਵਾ ਵਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਕਸਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਖ਼ੂਨ-ਖ਼ਰਾਬਾ ਵੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਤਾਸੀਰ ਨੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਔਰਤ, ਕਰਿਸਟੋਬੈਲ ਨਾਲ 1944 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਤਾਸੀਰ, (ਪਿਤਾ) ਇਕ ਕਾਲਜ ਚਲਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਥੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ, ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫੈਜ਼ ਨੇ ਕਰਿਸਟੋਬੈਲ ਦੀ ਭੈਣ ਐਨਿਸ ਨਾਲ 1941 ਵਿੱਚ (ਤਾਸੀਰ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ) ਨਿਕਾਹ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੰਗਣੀ ਦੀ ਰਸਮ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਜਨਮ 31 ਮਈ, 1944 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੜੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਹੁਣ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਧਰਮ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਖੁਲ੍ਹਦਿਲੀ ਵਾਲਾ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਬਣ ਕੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ।

ਜਦੋਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਹੌਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ, ਕੱਟੜਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਚਲਦੀ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ, ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਦਾਰਤਾ ਵਿਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀ, ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਦਾਗ਼ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦਲੀਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਹਰ ਚੰਗੇ ਪੁਰਸ਼ ਉਤੇ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਰੱਬ, ਦੇਵਤਾ, ਧਰਮ-ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ ਅਰਸਤੂ ਉਤੇ 2500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਉਤੇ 2000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ, ਕੱਟੜਪੰਥੀ, ਇਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ, ਇਸ ਨਾਲ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਰੁਕਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਅੱਗੇ ਹੀ ਕਦੇ ਰੁਕੇਗਾ। ਗਵਰਨਰ ਤਾਸੀਰ ਵਰਗੇ ਲੋਕ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਇਸੇ ਸੱਚ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੀ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਬਾਸ਼ ਅੰਬਰਸਰੀਏ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ। ਅਲਵਿਦਾ ਭਾਈ ਤਾਸੀਰ ਪਰ ਯਕੀਨ ਰੱਖੀ, ਤੇਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹਾਰ, ਇਕ ਦਿਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹੇਗੀ।

- ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾਦਕ ਸਪੋਕਸਮੈਨ)

ਦਾਰੂ

ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੰਟਰੋਲ ਰਹਿੰਦਾ,
ਬਾਹਰ ਆਪੇ ਤੋਂ ਹੋ ਇਨਸਾਨ ਜਾਂਦਾ।
ਦਾਰੂ ਪੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦੀ,
ਚੰਗਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਬਣ ਹੈਵਾਣ ਜਾਂਦਾ।
ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਨਾ ਬਾਤ ਪੁੱਛੇ,
ਫਿਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਦੱਸ ਦੇਵੀਂ ਤੂੰ,
ਤਾਜ਼ੇ ਬਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਤੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ,
ਗੱਲਾਂ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੀਆਂ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰੋਟੀ ਨਾ ਦੇ ਹੋਵੇ,
ਘਰਵਾਲੀ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਸੌਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੰਗ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਆਪ ਸਿੱਧਾ ਤੁਰਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ,
ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚ ਮੋਢੇ ਫਸਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਮੀਟ ਨਾਲ ਹੱਥ ਲਬੇੜ ਕੇ ਫਿਰ,
ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟਿਸੂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਸਕੂਲ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਗਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅੱਖਰ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਫਾਰਮ ਭਾਵੇਂ ਕਦੇ ਨਾ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ,
ਪੈਗ ਲਾ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਵਕੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੋਈ ਨਹੀਂ,
ਸਭ ਦੇ ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਵੀਜ਼ੇ ਲਗਵਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਪੈਗ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਦ
ਉਹ ਫਿਰ ਰੱਜਿਆ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਢਿੱਡੋਂ ਭੁੱਖਾ ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਹੋਵੇ,
ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਡਕਾਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭਾਵੇਂ ਪਈ ਹੋਵੇ ਗਹਿਣੇ,
ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਖੱਤੇ ਗਿਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜ਼ਾ,
ਕੋਠੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਫਾਰੀ ਖੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਡੱਕੇ-ਡੋਲੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੱਗ ਹੋ ਜਾਏ ਟੇਢੀ,
ਪਰ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅ ਦੇ ਕੇ ਨਿੰਬੂ ਟਿਕਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਭੰਗੜਾ ਭਾਵੇਂ ਕਦੇ ਪਾਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਡੀ ਜੇ ਤੇ ਚੁਣਵੇਂ ਗਾਣੇ ਲਗਵਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਸਿੱਧਾ ਭਾਵੇਂ ਖੜ੍ਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ,
ਭੰਗੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਹਾਂ ਖਿਲਾਰੀ ਜਾਂਦਾ।
ਇਕੋ ਟੱਕ ਦੂਜਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਵੇ ਦੇਖੀ,
ਲੱਗੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਡਰਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਘਰਵਾਲੀ ਖਿੱਚ ਖਿੱਚ ਕਾਰ ਵਿਚ ਪਾਵੇ,
ਐਵੇਂ ਘਰਵਾਲੀ ਤੋਂ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਬਟਨ ਤੁੜਵਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਨਾ ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ
ਬਹੁਤਾ ਖੁਦ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂਦਾ।
ਖੰਭ ਨਿਕਲਦੇ ਜਿਵੇਂ ਭੱਮਕੜਾਂ ਦੇ,
ਸ਼ਰਾਬੀ ਖੁਦ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਂਦਾ।
ਗੱਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕੌੜੀਆਂ ਲੱਗਣ,
ਖੁਰਦਪੁਰੀਆ ਅਵਤਾਰ ਸੱਚੀਆਂ ਆਖ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦਾ।
- ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਕੀਕੋਈ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, 021-392-147

8 ਮਾਰਚ ਇਸ਼ਤਰੀ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਅੰਮੀਏ ਨਾ ਘੂਰ ਨੀ

ਹੁਣ ਨੀ ਸਾਡੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣੇ, ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਬੂਰ ਨੀ।
ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅੰਮੀਏ ਨਾ ਘੂਰ ਨੀ।

ਗੁੱਡੀਆਂ ਪਟੋਲੇ ਸਾਡੇ ਖੋਹੇ ਹੁਣ ਜਾਣੇ ਨੀ,
ਪੁੱਥਰ ਨਾ ਸਮਝੀਂ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ ਨੀ,
ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਬਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਅਸਾਂ ਨੇ ਤੰਦੂਰ ਨੀ.....

ਦਾਜ ਦਾ ਕੋਹੜ ਅੰਮੀਏ ਹੱਥੀਂ ਮੈਂ ਵੱਢੁੰਗੀ,
ਸੌਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲਈ ਹੱਥ ਲਾ ਅੱਡੁੰਗੀ,
ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੂਗਾ, ਮਾਂਗ ਦਾ ਸੰਪੂਰ ਨੀ.....

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰਨ ਲਈ ਪੱਥਰ ਨਹੀਂ ਪੂਜੁਗੀ,
ਵਹਿਮਾਂ ਦਾ ਗੰਦ ਖਿਲਰਿਆ ਤਰਕ ਨਾਲ ਹੁੰਡੁੰਗੀ,
ਜੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਊ ਤੇਰੀ, ਧੀ ਤੇ ਗਰੂਰ ਨੀ.....

ਪੱਤੇ ਘਰ ਧੀ ਹੈ ਜੰਮੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਮਾਪੇ ਦੁੱਖੜੇ ਹੋਵਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਕੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੰਨਣੇ ਜੰਮੂਰ ਨੀ.....

ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅੰਮੀਏ ਨਾ ਘੂਰ ਨੀ।
ਹੁਣ ਨੀ ਸਾਡੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾਣੇ ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਬੂਰ ਨੀ।

- ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਪੱਤੋ, ਮੋਥਾ: 98550-38775

ਗੀਤ

ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਧ ਪਾਖੰਡੀ ਜੀ।
ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਮੰਦੀ ਜੀ।
ਆਹ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਸਹੀ ਸੋਚ ਦੇ ਬਣ ਜਾਏ, ਏਹੋ ਗਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ॥
ਪਹਿਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਵਧੀਆ ਚੱਲਦਾ ਸੀ।
ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਫੁੱਲਦਾ ਸੀ।
ਆਹ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬਿਜਨਸ ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਕੋ ਜੜ ਦਿੱਤੇ।
ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਉਤੇ ਕੈਮਰੇ ਧਰ ਦਿੱਤੇ॥
ਦੂਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲਾ ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।
ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਵਾਂ ਗੁੰਬ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ।
ਨਾਲ ਸੀ ਜੇ ਮੇਰੇ ਚੇਲੇ, ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਤੁਰ ਗਏ ਨੇ।
ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੁਣ ਕੋਟ-ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰੁਲ ਗਏ ਨੇ॥
ਤੀਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮੈਂ ਵੀ ਵਾਜਾ ਖੂਬ ਬਜਾਉਂਦਾ ਸੀ।
ਏਸ ਬਹਾਨੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਹਰਲੇ ਗੋੜੇ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।
ਇਕ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਫੱਟੀ ਪੱਚ ਕੇ ਧਰਤੀ ਆ।
ਉਹਨੇ ਗੱਡੀ ਵਾਲੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਕਰਤੀ ਆ॥
ਚੌਥਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਹਜੇ ਨੰਬਰ ਆਇਆ ਨਹੀਂ।
ਮੈਂ ਪਾਗਲ ਬੋਝੇ ਵਾਂਗੂੰ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਨਹੀਂ।
ਚੰਗੀ ਮਾੜੀ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜਰ ਲਿਆ ਮੈਂ,
ਵਿਚ ਮੁਹਾਲੀ ਸਾਮਲਾਟ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਮੈਂ॥
ਪੰਜਵਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਚੁੱਪ ਕਰੇ ਹੁਣ ਹੱਲ ਕੋਈ ਸੋਚੋ ਜੀ।
ਜਿਹੜੀ ਕਲਮ ਚਲਾਉਂਦਾ “ਬਿੱਲਾ” ਉਹਨੂੰ ਰੋਕੋ ਜੀ।
ਉਹਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਉਹ ਤਾਂ ਗਾਈ ਜਾਂਦਾ ਏ।
ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਗੀਤ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ ਏ॥

- ਬਲਵਿੰਦਰ ਮਾਨਾਂ (ਨੇੜੇ ਪੂਰੀ), ਮੋਥਾ: 95923-18872

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੋਂ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਹੀ ਨਾਸਤਿਕ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਮੇਰਾ ਜਨਮ 1942 ਵਿਚ, ਮੈਂ ਲਗਭਗ 1952 ਸੰਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਕੂਲ ਜਦੋਂ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਤਕੀਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਜੋ ਚੜਾਵਾ ਇਕ ਪੱਥਰ ਜਹੇ ਤੇ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਜੇ ਕੋਈ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਰਾ ਕੇ ਹੱਟੀ ਤੋਂ। ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦਾ ਕੋਈ ਭੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਬੋਹਰ ਮੇਰੀ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਹੈ "NEW TON" ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਂ 4 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਖਰੀਦੇ ਇਕ ਆਪ ਲਈ ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਾਸਤੇ 2 ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਬੋਹਰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਕਿਸ਼ਨ ਨਾਂ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ।

ਬੜਾ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਿਛਲੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤੋਂ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦਸੰਬਰ-ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ? ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 10, 22, 24, 34, 35, 36, ਕਾਲੇ ਅੱਖਰ ਤੇ ਕਾਲੇ ਚਿਤਰ ਬਣਾ ਰਖੇ ਹਨ। ਭੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਾਦਕ ਹੋਰ ਦਾ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਲਿਖਕੇ ਉਪਰ ਦਵਾਤ ਡੋਲ ਦਿਤੀ ਉਸੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਚਿਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਕ ਲਾ ਕੇ ਵੇਚ ਰਹੇ, ਅਜਿਹਾ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਖਰੀਦਣਾ ਨਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸੇਲ ਭਾਵੇਂ ਅਗੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਨਣ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੇਵਲ ਬੇਨਤੀ: ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਸੀਹਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਮਰਨ ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਖੇਚਲ ਕਰਨਾ ਜਵਾਬੀ Post Card ਤੇ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਰੜੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਰਹੇ।

-o-

ਪਿਆਰੇ ਮਿੱਤਰ ਜੀ, 'ਜੈ ਇਨਸਾਨ ਜੈ ਵਿਗਿਆਨ' ਮਿੱਤਰ ਜੀ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਦਾ ਉਥੋਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਕੱਟੜ ਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਜਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੌੜੇ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਿੱਤਰ ਜੀ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹੀ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ) ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਸੁਰਖੀ ਸੀ (ਤਰਕਸੀਲਾਂ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹੱਕ) ਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਨਾ ਬਣਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨ ਅੱਜ ਆਪਣੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲੈਂਦਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਵੀ ਅੱਜ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਹ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੋਬਾਇਲ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕਾਰ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਲੈਪਟਾਪ ਇੱਕ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕਿ ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰੱਬ, ਅੱਲਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਿੱਤਰ ਜੀ ਇਹ ਲੋਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਰਮ ਕਰ ਮੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

- ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਪੱਟੀ, ਤਰਨਤਾਰਨ, 99156-13498

ਸੂਚਨਾਵਾਂ

* ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਾਈਬਰ ਆਰਮੀ ਵਲੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.tarksheel.com ਨੂੰ ਹੌਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਰਾ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ' ਇਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

* ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਦਾਰਾ ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

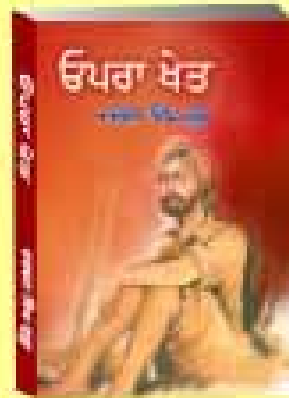
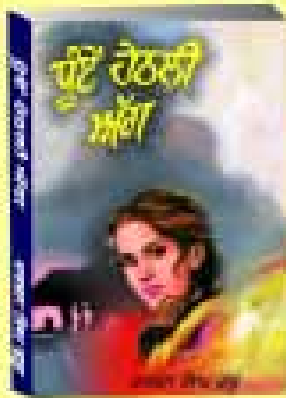
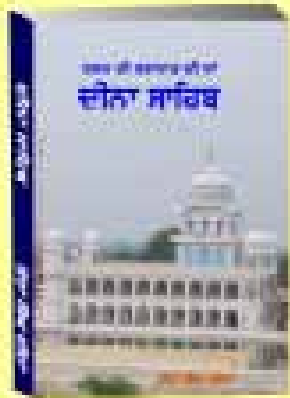
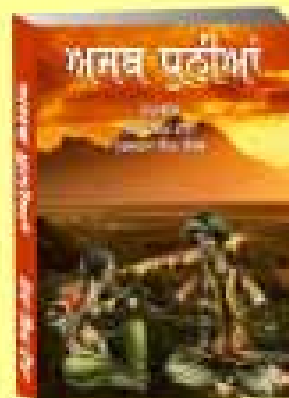
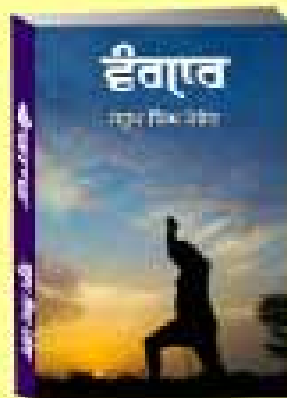
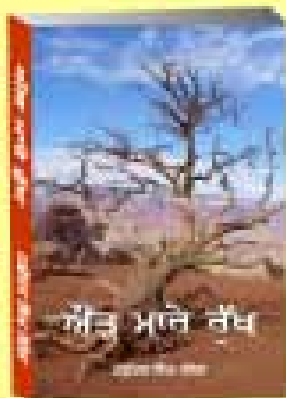
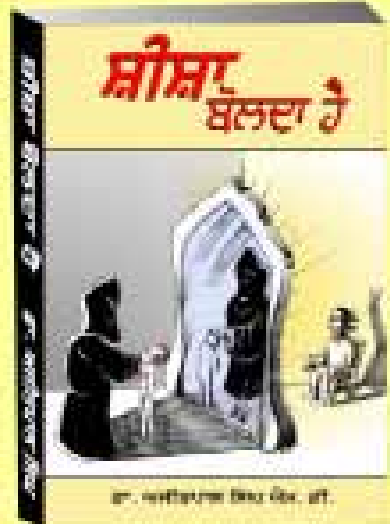
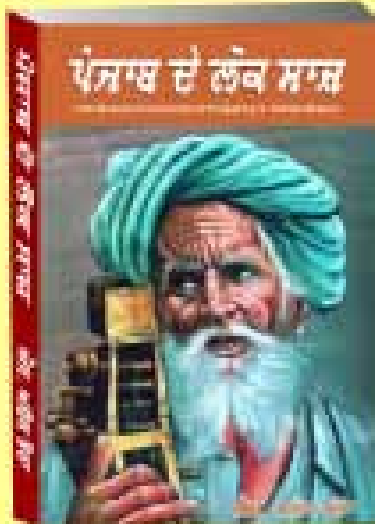
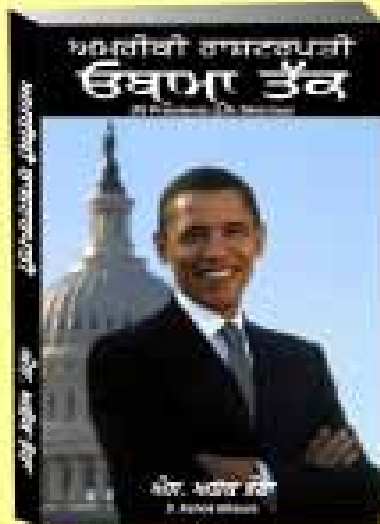
* ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ 'ਫੇਸਬੁੱਕ' (www.facebook.com) tarksheel84@gmail.com 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤਰਕਮਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਹਿੰਦੀ

ਵ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕੇਂ

1.	ਐਤ ਦੇਵ ਪੁਰੁਖ ਹਾਰ ਗਏ	25/-
2.	ਦੇਵ ਐਤ ਦਾਨਵ	40/-
3.	ਭੁੱਤਾਂ ਕਾ ਸ਼ਿਕਾਰ	40/-
4.	ਵਿਜ਼ਾਨ ਐਤ ਪਰਾਵਿਜ਼ਾਨ	40/-
5.	ਰੋਸ਼ਾਨੀ	20/-
6.	ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਥ, ਕਹਾਂ, ਐਤ ਕੈਸੇ ?	20/-
7.	ਹਿੰਨੋਟਿਜਮ ਕਥਾ, ਕਥੋਂ ਐਤ ਕੈਸੇ ?	15/-
8.	ਕਠ-ਕਠ ਮੇਂ ਵਿਜ਼ਾਨ	15/-
9.	ਯੋਤਿਸ਼ ਝੂਠ ਬੋਲਤਾ ਹੈ !	30/-
10.	ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਦੂਗਰ	20/-
11.	ਵੈਜ਼ਾਨਿਕ ਜਾਦੂਗਰ	20/-
12.	ਰਜਨੀਸ਼ ਬੇਨਕਾਥ	30/-
13.	ਮੈਂ ਕੌਨ ਹੂੰ	20/-
14.	ਅਤੀਤ ਕੇ ਸਾਏ ਮੇਂ	40/-
15.	ਲੇਕਿਨ ਏ ਸਚ ਹੈ	40/-
16.	ਜੀਵਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ	30/-
17.	ਸਮਧ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ	20/-
18.	ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਕੈਸੇ ਕਰੇਂ	20/-
19.	ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕੁਛ ਚੁਨਿੰਦਾ ਰਚਨਾਏਂ	50/-
20.	ਧਰਮ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਦਰਿੰਦਗੀ	30/-
21.	ਝੂਠ ਕੀ ਪੁਜਾ	40/-
22.	ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੰਦੇਸ਼	30/-
23.	ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਠਾਂ	40/-
24.	ਸਿਕਖ ਭਾਈਯੋਂ ਸੇ ਕੁਛ ਕਾਠੇਂ	40/-
25.	Fortune Telling Exposed	70/-

ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਵੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

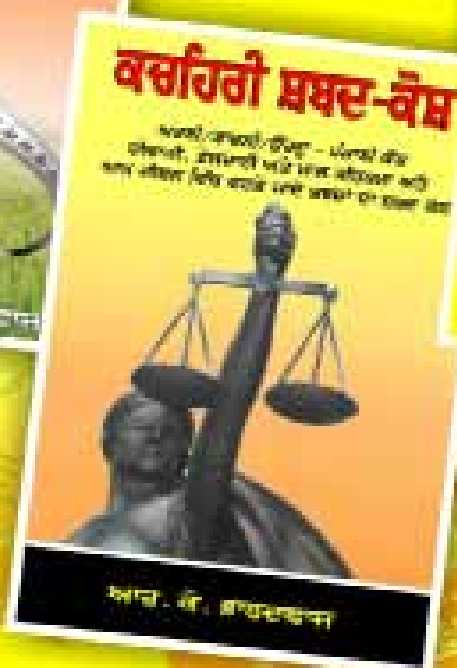

ਵਧੀਆ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ

Purani Sabji Mandi, K. C. Road, Barnala-148101 (Pb.)
Ph. 01679-241744, 233244 Email : anu_bnl@yahoo.com

ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਵੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਅਦਾਲਤੀ

ਕੰਮ ਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :

ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ

Purani Sabji Mandi, K. C. Road, Bamala-148101 (Pb.)
 Ph. 01679-241744, 233244 Email : anu_bnl@yahoo.com